

משמרת הבית בית שרישי שער רביעי

אין לישן את העיסה בחלב. ואם לא כל הפת כולה אסורה ואפילו לאכול אותו במלח מפני הרגל עבירה. כיוצא בו אין ששין את התנור באליה ואם שט ואפה בו את הפת כל הפת אסורה גזירה שטא יאכלנו בחלב. ואם שנה בצורת הפת ועשה כענין קטנים בעין השור מותרות שהרואה יודע שלא שנו בצורתו אלא להיכרא בעלמא וישאל ויאמר לו. היסק את התנור קודם שיאפה את הפת כל הפת מותרת שכבר הוכשר התנור בהיסק זה. ואפילו היה התנור של חרס. בר"א שהסיקו מבפנים. אבל כובאי שהסיקו מבחוץ אסור. ואם מלא אותו גדלים מבפנים עד שיתלבן מותר. פת שאפה בתנור אחר עם בשר. יש מן הגאונים ז"ל שאסרו לאכול אותה עם חתלב שפת קלפת רוח הבשר. לפי שהתנור צר ואין הירחמחפשט ונקלף בפת. ויריו של בשר כמעט. ויש מי שהתיר ונראין דבריו. וכן הדין לדגים שבצולו בתנור אחר עם בשר ובשער הראשון של בית התערובות יתבאר יותר מזה

דברי המחבר כלשונו כחב אחר דברי המהרין אין לרכן מחזור בענין דל"כ לדבריהם רב חסדא דקאמר אסור לאכול גבינה בלא קינוח פה קאמר דשיהיו כיון דלא צריך לפי דבריהם לא מזכר כלל. וז"ל כי בעא מניה רב אסי מרבי יוחנן כמה ישהה אהדר ליה רבי יוחנן ולאכלו מאי קא מקפיו ליה מדרב חסדא דהא אסור דל"כ בלא קינוח פה קאמר ושיהיו לא שמענו ממנו כלל ואי משום קינוח פה הכי הוה ליה למימר בלא קינוח פה ובלא שיהיו מי שרי והאמר רב חסדא אכל בשר אסור לאכול גבינה. ועוד דרב אסי לא הזכיר קינוח פה כלל אלא שיהיו זמן ו' יוחנן שפיר קאמר ליה דאסי אכל בשר אין צריך לשהות כלל אלא כל שמקנה פיו נוטל ואוכל ומדרב חסדא לשיהיו מאי קושיא. ועוד דאס איתא דרב חסדא אסור בלא קינוח קאמר הכי מסתם לישניה ואמר אסור לאכול גבינה דלסבור לגמרי משמע ואינו דהא מותר לקנוח מיד ולאכול ועוד לדבריהם לא מזכר קינוח אלא בבשר וא"כ גבינה וא"כ לא ה"ל לבעל הגמרא להביא דבריהם דקינוח פה אחר מעשה דרב יתק ברוב דרב נשעריש דאכל גבינה וא"כ בשר אלא אחר דברי רב חסדא דאמר אכל בשר אסור לאכול גבינה. הילכך שימח ר"ח והרב אלפסי ז"ל. ל"ל עיקר וכן נהגנו אנו ואבומינו ע"כ דברי המחבר ונכלין לו דברים אלו דברים נכונים נושקת שפתים:

ואקשינן והאמר רב חסדא אכל גבינה מותר לאכול בשר כלומר בקינוח הפה ובנמילת ידים. אכל בשר אסור לאכול גבינה אפילו בקינוח הפה ובנמילת ידים עד שישהה מעת לעת. ופרקינן דהכי קא מיבעיא ליה כמה ישהה בין גבינה לבשר וא"ל ולא כלום ולעולם בשקנח פיו ואי בלילה בשקנח פיו ובנמילת ידים. וגרסינן תו התם אמר מר עוקבא אנא בהא מילתא חלא בר חמרא אנא דאלו אבא כר הוה אכיל בישראל האידנא לא אכיל גבינה עד למחר כי השתא ואלו אנא בהאי סעודתא לא אכילנא בסעודתא אחרייתא אכילנא. ופרשו הרמב"ם ז"ל והרב בעל העיטור ז"ל דשיעור בין סעודה לסעודה שש שעות זו היא שימת ר"ח והרב אלפסי ז"ל. וזה לשון ר"ח ז"ל לא מצינו מי שהתיר לאכול גבינה אחר בשר בפחות מעת לעת אלא מר עוקבא אכל בשר בסעודה אחת ובסעודה אחרת. וגבינה ואמר על עצמו דבהא מילתא חלא בר חמרא אנא וא"א להתיר בפחות מזה

נמו
צניס
דבש
חמץ
ואם
צני
זו
דבש
ודף
צני
עליו
הכל
קני
ואם
וב
בא
לה
ידיו
בא
תח
סת
אם
לח
רב
ואי
מש
אב
בא
גב
צני
דרי
קא
צני
כל
דקי
רבי
ואם
צני
בין
הס
מיו
לוב
ואם
וכן
ועי
צני
מוז
וקק
צני
מו
אז
גב
דר
בז
בי
די
אז
לל
בי
וד
עז
ש

מולתא תמיהא טובא הכשר של שיהיה ודין זה של שיהיה הוא לא נשנה בעמסה ולא צברייתא ולא נאמרה במימרה אלא אנו גררם הביאור ודרך סיפור ועיקרן של דברים משום דשיהיה איה הכשר ולא הולך ללמד עליה לא הנא ולא אמורא שהדבר ומנהג מעלמו שמי שאלו בשר לא אכל (לעולם) לאכול גבינה לעולם בלא הכשר ואפילו עמד שני ימים ושלשה שלא אכל אחר הכשר אין לומר בזה שיהיה צריך כלום אלא מפורסם היה אללס היות זה בכשר וגבינה מותרין זה אחר זה בשיהיה לצד בלא שום שם הכשר שכבר נימנח ונימנח שמועתי וטיחה שבפיו וחכו אלא שלא הוה בזה יש מחמיר על ענין בעמסה לעת ויש טיהר הוה בסעודה אחרת ולפיכך הביאם דרך ספור בלבד דשיהיה לא נאמרה מפני רבותיו בהכשר אלא מפורסם היה מעלמם לכל וכן שכן ודאי ב"ס וז"ל ששנו צברייתא הכשר לבשר וגבינה ודאי הכשר לשעה אמרו דבהאי הכשר מי לאלנור לאכול גבינה אחר הכשר ואין כלן צריך הכשר אחר הכשר שיהיה כלל. והדבר מוכרע מעלמו דהכשר זה להצטיר טיחה הכשר מפיו ושמימיתו ודי בזה אפי' לאתיר וכן דין דהא אפי' כחת. בכלי שני אינו אסור וכן הסוהרה אלא ככלי ראשון בלתי צננ' ולפום הא מילתא דהאמר רב חסדא. אכל גבינה מותר לאכול בשר בלא שום הכשר אפי' קאמר וביממא דהא חוי ליה ויהיכלך לא בעי נטילת ידים וקינוח פה. לא בעי משום גבינה ליה טיחה בפיו אכל בשר אסור לאכול גבינה בלא הכשר דהוה בלא קינוח ומסוס טיחת פיו ומי דמקטיים לה סתומי דאמר אפי' לאכול גבינה משום דמסתמא לאתיר משמע דאלו בשיהי מילתא דמיפסממא הוא ודהכי קנוח נמי לא צריך ליה ליתוי דהא רב חסדא לא אהא ליתוי אלא היתירא דבשר אפי' גבינה דאיסור גבינה אחר בשר והכשר דידים ממתניתא שמעתינן לה והקשה במתניתא אה כן מאי מקשינן מדרב חסדא דהא מודה רב חסדא דלשטר לאתיר בקינוח פה בלא שיהיה וא"ל ר' יוחנן דאמר ולא כלום שפיר קאמר דהא אפטר לאתיר בקינוח פה ע"כ ולאו מילתא היא ודאי כי בעא מיניה ר' אסי מר' יוחנן כמה ישהה בין בשר לבשר רבינו יעקב ז"ל. וכן כתב הר"ח הלוי ז"ל. וסמך לו על דברי רב נחמן דאמר אבל בין תבשיל לגבינה חובה והאי לישנא דוקא דקא חזינן גמרא דמקפיד בהני לישני ונקיט להו בדוקא מדאמרין לעיל בעא מיניה רב אסי מר' יוחנן כמה ישהה בין בשר לגבינה אמר ליה ולא כלום. ואקשינן והאמר רב חסדא אכל בשר אסור לאכול גבינה אלא כמה ישהה בין גבינה לבשר אלמא הני לישני בדוקא נקיפין להו. ולפי דבריהם הא דרב יצחק בר משרשיה בלא קינוח היה ומה שלא הזכיר כן והזכיר כדלא משא יריה משום דחדושו שלא נטל יריו דאלו קנוח הפה פשיטא דלא צריך דגבינה נמוחת היא בתוך הרוק שבפה ואין דרכם מחזור בעיני דא"כ לדבריהם רב חסדא דקא אמר אסור לאכול גבינה בלא קינוח הפה קאמר דשיהיו כיון דלא צריך לפי דבריהם לא נזכר כלל ואם כן כי בעא מיניה רב אסי מרבי יוחנן כמה ישהה ואהדר ליה ר' יוחנן ולא כלום מאי קא מקשה ליה מדרב חסדא דהא אסור דאמר רב חסדא בלא קנוח הפה קאמר ושיהיו לא שמענו ממנו כלל ואי משום קנוח הפה הכי הוה ליה בלא שיהיו ובלא קינוח הפה מי שרי והאמר רב חסדא אכל בשר אסור לאכול גבינה. ועוד דרב אסי לא הזכיר קינוח הפה כלל אלא כל שמקנה פיו נוטל ואוכל ומדרב חסדא לשיהיו

דרב חסדא ולא מייחתינן לה ממתניתא משום דאיידי דהאי הכשר דקנוח פה והדחה לא חותינן צנתינן. דילמא ר' יוחנן לא חשיב לה להא מנהגי מותרת להני מתניתין מדרב חסדא ומתנא. דר' יוחנן נמי בשר אחר גבינה אמר הילכך בשר אחר גבינה לא בעי קנוח אלא נטילת ידים כדאיתא בגמ'. גבינה אחר בשר בשיהיה מסעודה לסעודה לא בעי מירי אחרייתא אלא ח"כ מרגיש בשר בפיו דאפילו אחר שיהיה חשיב בשר ולהתיר לאתיר סגי בקנוח ונטילת ידים וקי

במתני'

אחר מותר היינו גיי' משום דזוח במקום מזור'ם רציני את מורי שאמר לאכול גבנות
 צערא. יש אבל סיבה של הענוה ודאי אסור אחר בציץ משוגגים בשומן אוח משום גזירה
 בכל איסור דאורייתא לאדם בריא אליבא אטו בשל בחל' ואולא כדברי ר'יה"ג
 רבי' אפילו בקטנים מסיק בזה בסמי' ג'
ג' ובשיעור עד סעודה אחרת חלקו ג'ונג
 עולם יש שפסקו שצריך להמתין
 ו' שעות שיעור שמטענות שחרית לסעודה
 של ערבת רי' וראבי"ה פסקו שאפילו אם
 סילק וכי'ד מיד אחר אפילת הכשר מותר
 לאכול גבנה מיד כיד שלא חילקו חכמים
 ליתן שיעור ב. אך אמר מהרי"א בנו של רי'
 אי' דאף לפי רי' אין לו לכ'ד צי"ט לאכול
 גבנה מיד. ולת"ג רי' דחוקא בלא קינות
 והדחה אבל בקינות והדחה אף באותה
 סעודה מותר ומפורשי' ומר עקבא מחמיר
 אנפשי' הוה:

ד' וזרעו וכו' והעולם להמתין (מגי'ה) שעה אחת
 מלי' ליום אחר ברבת המון ואוכל
 אז גבנה אפילו בלא קנחה וממתין השעה
 אפילו אחר בסמי' אפי' בסעודה אחרי'ת' אם
 ודע שיש כשר בשינוי צריך לנקוד
 משם ואפי' שדה שמהין ו' שעות ויתר
 בין סעודה לסעודה דהכשר בין שינוי גידון
 הגוהר:

א' אמר רב תסדא אכל כשר אסור (מגי'ה)
 לאכול גבנה פירוש עד סעודה
 אחרת שכר היה גורג מר עקבא וכתב
 בסמי' אפי' אם יקור שינוי שלא ישאר לו
 שום דבר ביניהם כפירשי' משום שהכשר
 מוציא שומן ומשך השטם זמן ארוך כפי'
 עכ"ל. וכתב במדרכי פ' כ"ה שגורג העולם
 שלא לאכול גבנה אפי' לאחר כשר עצמו
 אלא רק תכשיל הוזהר או משומן
 של כשר אפי' בקנחה והדחה מטעם ולעיל
 דאע"פ שאין נדבק בין השינוי מ"מ טעם
 של שמונת הכשר ומשך כפי' זמן ארוך
 וגם מטעם שכי' במדרכי פ' כ"ה משום
 בין סעודה לסעודה דהכשר בין שינוי גידון
 הגוהר:

א' וכן משקיע' במטות סוף וט"ז: (פ' נמשע' כפי' טעם
 נהמתי' סוף ו' שעות נין סעודה לשת' וט"ז פ' ש"ז:
 ור זבח

ואל ולא כר' ד"ת דח"ג וכו'. אינו כן במדרכי ונאמת הה"ה רי"ה לא דבר בענין שומן או תכשיל
 רק שהם מקילים אפי' בבשר ממש בקינות והדחה וכו' שהוכח דכריתם להלן בד"ג: וכן ונהגו
 להמתין וכו'. ע"י בגוהרות שבמ"י וס' ונראה ליתן קצת טעם לזה משום דבנינו שידא וכו' שהיא
 סעודה אחרת למדור ומכאן באר"ה מ' קס"ד סוף ה' דמשתכח המון המין בענין אע"פ מברך בהמ"ז
 כי המגיד שם שהיה שיעור שעה וחמש שעה בקירוב וא"כ המשתכח המון בענין אע"פ מברך בהמ"ז
 וכי השיעור יכול במנין מסעודה הראשונה ויכיר היטיב שהי' סעודה אחרת למדור וגם לענין חטטים
 שבתוך הפה יש לומר דכיון שהחילתו ככל להטעמל בענין עבר גם חטטים שבפה דהא חזיקן להזמ"א שם
 שבי' שאחר ו' שעות גם הכשר שבין השינויים חשוב כמסעוד' ומשמע הטעם הוא כמ"ש המג"א שם
 דכ"י שעות הוא גמר היכול במנין ומשמע דמה שהוא בתוך הפה שיהא ביכול למה שהוא בתוך
 המעיים אלא ולמהחמורים דבעיני ו' שעות חולקי' אחר סוף שיעור ציכל ולפי המנהג שעה הוא
 משום דחולקי' אחר החילתו:

קמט שם ב' דל' אבל סיכה של הענוה וכו'. המנהיג לפי' שאין נהנין ואיסורן לזחוק ולהחוק כמה שקורין
 זיין המשיית מחלב שהוא איסור דאורייתא.

החלהות תלמי"א

החלהות תלמי"א

החלהות תלמי"א

החלהות תלמי"א

החלהות תלמי"א

החלהות תלמי"א

החלהות תלמי"א

החלהות תלמי"א

החלהות תלמי"א

החלהות תלמי"א

פירש דבין תבשיל לתבשיל היינו צין תבשיל של בשר לחבשיל של גבינה דכיון שאין הבשר [והגבינה] צעין וליכא אלא טעם לא החמירו שיהא חובה ליטול צנתיים אבל צין תבשיל של בשר לגבינה שהגבינה צעין חובה וימכן פירוש זה אפילו לדברי האוסרים גבינה אחר בשר [בזאתה סעודה אפילו] צנתיים וקינח ע"כ. ורבינו תפס עיקר כפירוש רבינו חס ונפי זה מותר לאכול גבינה אחר תבשיל של בשר על ידי נטילה צנתיים והבא לאכול בשר אחר תבשיל של גבינה [אינון] צריך ליטול ידיו וכן כתב הוא ז"ל בטור יורה דעה סימן פ"ט: והגהות מיימוניות בפרק ט' מהלכות מאכלות אסורות (הכ"ו אות

א) כתבו פירוש רבינו חס בשם ס"ה (פמ"ג עשין כו ק"ב): ומיהו כתבו בשם סמ"ק (סי' ר"ג גה"ד) לזריך עיון ברובע של בשר דכשיש בו בשר מושך המים צפה ע"כ כלומר דלימא הא דשרי לאכול גבינה אחר תבשיל של בשר דוקא בכגון צינים מטוגנים בשומן שאינם מושכים המים צפה כל כך אבל ברובע של בשר לא. וה"ר יונה כתב בפרק אלו דברים (דף מ: ד"ה לא שנו) דאחר מרק של בשר ודאי מותר לאכול גבינה בקנינות והדחה שלא הצריכו שהיה אלא כשאוכל בשר מפני הבשר צעין השייכים אבל במרק דלימא להאי חששא ודאי מותר. ורבינו ירוחם (נ"ט) אות כח קל"ז: כתב ראייתו לרבותי נוהגים כן דוקא מרק בשר שהוא כלול אבל עב כגון עם ירקות וכיוצא בו. אסור לאכול אחריו גבינה עד סעודה אחרת שמא יש במרק בשר ואינו נראה וכן ראוי להורות וכן מוכח מהוך (החוספתא) [החוספות] עכ"ל: והמרדכי (הולין סי' תרפ"ו) כתב ראייתו מורי שאסר לאכול גבינה אחר צינים מטוגנים בשומן משום גורה אטו בשר בחלב ע"כ. וכן נהגו העולם שלא לאכול גבינה אחר תבשיל של בשר כלל ואין לפרוך גדל: מיהו אם אין בשר תבשיל אע"פ שנתבשל בקדרה שמתבשילין בה בשר לא נהגו להחמיר ומותר לאכול אחריו גבינה. ואם מותר לאכול עם גבינה כתבו רבינו בפרק יורה דעה סימן ז"ה:

ב ומ"ש רבינו ואדוני אבי ז"ל היה רגיל לישוף ידיו בין בשר לדגים ובשר לדגים שגם הר"ם נ"ע היה נוהג כן מזה הטעם. ולא פירש מהיכן למד הר"ם כן ונראה שלמדו כן מדגריסין בפרק כיצד לולין (פסחים ע"ו): הלא צינתא דאיטויא צדי גיטרא אסרה רבא מפדוקיא למיכלה בזכותא. מר בר רב אשי אמר אפילו צינתא נמי אסורה משום דקשה לריחא ולדבר אחר. ופירש רש"י דאיטויא צדי גיטרא. בתנור אחד: לדבר אחר. ארעא:

ג בתוב בספר ארחות חיים (ה"ל נ"ט) אות לא) בשם הראב"ד כל הדברים הנוהגים באחרונים נוהגים באמצעיים צעין גבינה לתבשיל צין להקל צין להחמיר חוץ משפסוף בגופו או בזכות או צהיטת דעת שפוסלים באמצעיים ואינם פוסלים באחרונים מפני שעדיין רוחה לאכול וידיו ריכות שימור וחץ מניגוב הידים שאף האמצעיים צריכים ניגוב כלאשונים וחץ משאר משקין שאינם כשרים לאמצעיים מפני שהם שמיים ואינם מניקים את השומן ואת המאכל א: וכתב עוד שם ושזין אלו לאלו לענין צרכה שהרי חובה הן ולא יהו אלא מזה הרי טעונית צרכה שאינו ראוי לאכול עד שיטול כדן מים ראשונים ומצדך על רחיצת הידים כדן מים אחרונים עכ"ל (ב) והעולם לא נהגו לצדך לא על מים אחרונים ולא על מים אמצעיים ובסוף סימן זה (ד"ה יחצו המוס) אכתוב למה אין מצדכין על האמצעיים. וז"ל הרשב"א בתורת הבית (קנ"ג ד"ו ש"ה עג.) מים אמצעיים ניטלין צין בכלי צין שלא בכלי ודינם כדן מים אחרונים לכל דבר ויתרים עליהם שצריכים ניגוב כמים ראשונים:

דרכי משה

(א) עיין ביורה דעה סימן קט"ז (אות ד) כיצד נוהגין: (ב) [וכן] כתב הר"ן (הולין לו: סוד"ה מפני) בשם הראב"ד דצריך לברך על מים אמצעיים על רחיצת ידים וכתב עוד דיש אומרים שאין לברך עליהן כלל דאינן באין אלא להמנע מן העבירה עכ"ל וכן הוא בהגהות מיימוניות פ"ו דברכות (אות א):

פרישה

(ג) אפ"ו היה הראשון ש"ש בשר וכו'. זה לשון צ"י זו דעת ר"מ אבל המוספות והרא"ש כתבו דדוקא צין תבשיל לתבשיל שניהם של בשר או של גבינה הוא רשות אבל צין תבשיל של גבינה לתבשיל של בשר אחריו חובה ליטול ידיו אבל אם אכל תבשיל של בשר תחלה ואחר כך תבשיל של גבינה אסור עד סעודה אחרת ופירוש סעודה אחרת כתבו המוספות דף ק"ה (ד"ה לפעולת) אהא דקאמרי בגמרא צהאי סעודתא לא אכילנא בסעודה אחרת:

דרישה

מים אמצעיים כגון בין גבינה לבשר שהם צורך מצוה יהיו טעונין ברכה וי"ל דאין זה כי אם הכשר אכילה כמו ניקור חלב ומליחת בשר. והרשב"א בתורת הבית (ב"ו ש"ה עג.) כתב טעם אחר לפי שאין זה מצוה קבועה שאילו אוכל ביום אוכל אפילו בלא רחיצה כשרואה שאין ידיו מלוכלכות בגבינה:

הגהות והערות

קעג א] עיין ש"ך יו"ד סי' פ"ט ס"ק י שפסק כדבריו. ועיין מנחת יעקב על תורת חטאת כלל ע"ו אות טו שיישבו מקושת המהרש"ל:

צב

שפתו כהן יורה דעה סימן פט הלכות בשר בחלב טוררי זהב

באר הגולה

1 כפשתא דרבי יוחנן לר' אמי שם:
 2 כרז יחזק צריה דרב משטיא שם דף ק"ד:
 3 שם בגמרא מדיוקא דמנא אגרא וכו':
 4 גרימא דיתא שמאי ונתא הלל שם:
 5 מימרא דרבי יוחנן שם:
 6 יא מקנת הגמרא שם:
 7 יב טור:
 8 יג שם בשם הרמב"ם מהא דמנא אגרא שם וכפי פירושו היינו דוקא גבינה ואמר כך עוף:
 9 יד מימרא דרב נחמן מולין דף ק"ה. וכפירוש המוספות בשם רבינו חס דכיון דלין הנשר והגבינה צעין וליכא אלא טעם לא החמירו זיהא חובה לטול ידיו:

ג' ד'המתין ששעות. ר"ל מסעודה לסעודה ואף שבחורף אין בין סעודת צהרים לסעודת ערבית כי אם ד' שעות וזה מוסכם. פרי חדש:
 ד' ושומן ש' בשר. בהגהות מיימוניות בשם סמ"ק הביאו הבית יוסף אורח חיים סימן קע"ג דבר מטוגן בשומן אינו מושך הטעם בפה כ"כ כמו מרק של בשר וע"ש בבית יוסף:

אמר בינה
 ב' מאחר שיעיקרו נקרא בשר בו' דאפילו לטעם הרמב"ם בו' ביד יוסף מפרש דברי הט"ז דר"ל דרעת אור"ה הוא דעת שלישיית דלא סבירא ליה כדעת הרמב"ם דאסור מדינא משום הבשר שבין השינים וגם לא כדעת רש"י דמדינא אסור משום שהבשר מושך טעם אלא סבירא ליה משום הכי אסור משום דחויגין דבשר שבין השינים נקרא בשר דבתיב הבשר עודנו בין שיניהם וא"כ יטעו לומר דאפילו בשר בחלב ממש נמי מותר לכן אסור ורק משום גזירה ולא מדינא ע"כ כתב הט"ז דאפילו לטעם הרמב"ם דסבירא ליה דאסור מדינא משום הבשר שבין השינים אפשר לומר כאן בכל גבינה לית איסור אבל לטעם שאסור מדינא משום שהבשר מושך טעם בגבינה אסור וקיל:

ח) וכן נכון לעשות. וכ"כ מהרש"ל (שם) דכן ראוי לעשות לכל מי שיש בו ריח תורה ע"ש: (סעיף ב) ובלבד שיעיין ידיו. וכמו רבינו ירוחם (נתי"ו ח"ה אות כח קלו סעיף א) דה"ה גבילה אם יש לו נר יפה א"ל נטילה ומציאו בית יוסף בצורת חיים שם (קנ"ג ד"ה ואם הוא) ונראה דדוקא נקט נר יפה אבל צמחם נר לריח נטילה כדמשמע ש"ס ופוסקים ומהרש"ל שם סימן י' פירש יותר נר יפה כעין לצוקה מיהו הטור כתב בשם ה"ר פרץ (הגהות סמ"ק סי' ר"ג אות ו) שיש לכתוב אף ציור לפי שלפעמים הגבינה שמינה ונדבקת בלחלומית הידים ולא לדעתיה וכן דעת האחרונים וכן כתב העטרת זהב (סעיף ב) דכן נוהגין: י' צריך דרחצם. וכתב בית יוסף בצורת חיים סימן קע"ג (קנ"ג: ד"ה כמוז נספר) ו"ל כמוז נספר ארחות חיים בשם הראשון לכל הדברים הנוהגים באחרונים נוהגים באמצעים שצין גבינה לתבשיל צין להקל צין להחמיר חוץ ב' משפסוף נגופו או כמותל או נהיסק הדעת שפוסלים באמצעים ואינם פוסלים באחרונים מפני שעדיין רוצה לאכול וידיו לריכות שימור וחוז' מניגוז הידים שאף האמצעים לריכין ניגוז כראשונים וחוז' מנשר משקים שאינם כשרים לאמצעים מפני שהן שמינים ואינם ואינם מנקין את השומן ואת המאכל ע"כ"ל וכ"כ בצורת חטאת שם (כלל ע"ו דין ו) אבל מהרש"ל שם (ש"ס פכ"ה סי' י) חלק וכתב מאחר שכל המשקים כשרים למים אחרונים לנקות הזוהמא כל שכן שמנקין ומעבירין לחלומית המאכל ע"כ"ל. ואין כדאי נסבא זו לדחות דברי הראשון והנמשכים אליו. ובפרט להקל דבר שאין בו טורח כלל. ודין מים אחרונים עיין בצורת חיים סימן קפ"א: י"א) וצריך לקנח פיו ולהדיחו. וכתבו הגהות מיימוניות (מאכ"א פ"ט אות ב) בשם מהר"ם שאין לריח לדקדק בקנות פה והדחה אלא ליה מהם שירצה יקדים ע"כ ומציאו בית יוסף שם (קנ"ג ד"ה ומ"ש ואחר):

י"ב) חוץ מקימחא. כ"כ הטור ומשמע דבכל קימחא לא הוי קינוח וכן משמע באשיר"י (פכ"ה סי' ה) וכל הפוסקים ותימה על מ"ש בטור אורח חיים (שם) חוץ מקימחא דשערי ועוד דש"ס ר"פ כל הבשר (דף ק"ה ע"א) משמע להדיא דבכל קימחא אסור ע"ש והדבר פשוט שט"ס הוא בטור שם ובלבוש שם לא הרגיש בזה וכתב בלשון הטור שם: י"ג) ואח"כ ידחה פיו. לאו דוקא דהוא דה"ה

(ב) אין נוהרין בזה ויש מדקדקים ג' להמתין (ג) ששעות (ז) אחר אכילת בשר לגבינה (ח) וכן נכון לעשות:
 ב) ו אכל גבינה מותר לאכול אחריו בשר מיד (א) ובלבד (ה) (ו) שיעיין ידיו שלא יהא שום דבר מהגבינה נדבק בהם וואם הוא בלילה שאינו יכול לעיין אותם היטב (י) צריך (י) לרחצם י"א) וצריך לקנח פיו (י) ולהדיחו י והקינחה הוא (ה) שילעוס פת ויקנח בו פיו יפה י"א וכן בכל דבר שירצה (יב) חוץ מקימחא (י) ותמרי וירקא לפי שהם נדבקים בחניכים (פירוש מקום למעלה מציח הנלעס קרוב לשיים) ואין מקנחים יפה (יג) י"ב ואחר כך ידיח פיו במים או ביין במה דברים אמורים (יד) בבשר בהמה וחיה י"ג אבל אם בא לאכול בשר (י"ד) עוף אחר גבינה אינו צריך לא קינוח ולא נטילה:

הגה (ד) [יא] ויש מחמירין אפילו בצער אחר גבינה (מרדכי בשם מהר"ם וכו' נא"ח סימן קע"ג) וכן נוהגין (טו) שכל שהגבינה קשה (טז) אין לכולין אחריה אפילו בשר עוף כמו בגבינה אחר בשר (וכן הוא צוה"ה) ויש מקילין ואין למחות רק שיעשו קנות והדחה ונטילת ידים (יז) מיהו טוב (ט) להחמיר:
 ג) י"ב) יד אכל תבשיל של בשר מותר לאכול אחריו תבשיל של גבינה והנטילה ביניהם אינה אלא רשות אבל אם בא לאכול הגבינה עצמה אחר תבשיל של בשר או הבשר עצמו אחר תבשיל של גבינה חובה ליטול ידיו:
 ה) (יח) [י"ד] (י) ד' ושומן של בשר דינו כבשר עלמנו (רשב"א סימן ש"ו ומרדכי והגהות ש"ד):
 ט) ונהגו עכשיו להחמיר שלא לאכול גבינה אחר תבשיל בשר כמו אחר בשר עלמנו ואין לטעות ולפרוץ גדר (ארוך וכו') י"ב) מיהו אם אין בשר בתבשיל רק

עו אות ג) דאפילו בשומן אוו"י יש להחמיר כן וכו' בצורת חיים סימן קע"ג (קנ"ג: דיבור ראשון) כתב בשם הגהות מיימון דמקל של בשר יש לו דין בשר ורבינו יונה פרק אלו דברים (בבב"מ מ: ד"ה לא שנו) כתב דיש לו דין תבשיל של בשר הואיל והוא ללול אלא אם הוא עב כמו ירקות יש לו דין בשר: ל

הדין אם מקדים ההדחה וכמ"ש בסמ"ק י"א וכ"כ ה"ה ע"כ ונראה דהוא דה"ה בהמה וחיה. ואף על גב דחיה מדרבנן כיון שבשרה דומה ללש בהמה החמירו בזה: (טו) שב"ש שהגבינה קשה. ומן הסתם אם היא ישנה ששה חדשים חשיבה קשה והכי איתא בצורת חטאת שם דין ב': (טז) אין אובד"ן בו'. וכתוב בספר מלרף לחכמה דף כ"ו ע"א דלפי מה שנבאר בסעיף א' דאחר אכילת בשר נוהגין להמתין שעה אחת א"כ אפשר דגם הוזהר מודה שלא אסר רק בסעודה חלה ובשעתא חלה ודוק ע"כ ולישנא דהוזהר פרשת משפטים (קהל) הכי משמע ע"ש: (יז) מידו טוב דהחמירה. ומהרש"ל שם (ש"ס פכ"ה סי' ו) קרא חגר על המחמירים שהוא כמו מינות ואמר דוקא מהר"ם שצ"ה מכשול לידו פעם אחת החמיר אבל מי שלא בא לידו תקלה לא יכול להחמיר ע"ש שאין דבריו מוכרחים. ואדרבה דבריו מהר"ם שם משמע איפכא ע"ש ודוק: (סעיף ג) י"ח) ושומן ש' בשר וכו'. ואפילו שומן של עוף דינו כשומן ממש כ"כ בצורת חטאת שם דין ד' בשם המרדכי (חולין סי' תרפ"ו) והגהת שערי דורא וכן פסק בסמיני מורת חטאת שם: (י"ט) מידו אם אין בשר בו' מותר. לקמן ריש סימן ז"ה יתבאר דאפילו לאלול עם גבינה מותר (ד) דהוי נ"ט נ"ט ונראה דהא דאשמעינן הכא דמותר לאכול גבינה אחר כך היינו אפילו נחבשל בקדרה שלא הודחה יפה דהוי קלת ממשות של איסור דנכחאי גוונא אסור לאלול עם

בשם מהר"א"י ושם הוזכר בפירוש במוס' בלשון זה אלא אפילו לאלתר אם סילק וצריך שפיר דמי עכ"ל משמע דלא מהני צרכת המזון אלא כשכבר סילק עלמנו מן הסעודה של בשר ואלו כאן לא סילקו עלמנו מן האכילה אדרבה מביינים עלמנו לאכילה אחרת ואם כן צרכת המזון לא מהני כלום ומנא שאין להם על מה שיסמכו ועושים נגד דברי התלמוד לפי כל הדעות והירא דבר ה' ימדול עלמנו מלישצ עם שאין נוהרין בזה בצמיחה אחת: (סעיף ב) (ד) ויש

מחמירין אפילו בבשר אחר גבינה. פירוש להמתין ששעות ושעור גבינה קשה שזכר רמ"א היינו שעברו עליה ששה חדשים או שהיא מחולעת כ"כ איסור והיתר הארוך (כלל מ דין י) וכתב שם דאין איסור בצער אחר גבינה דדוקא טעם בשר שצפה ב' מאחר שיעיקרו נקרא בשר שייך לנגוז בו אטו בשר בחלב מ"מ מלך חסידות יש לזהר ע"כ ונלע"ד (דאפי"ו) שלטעם הרמב"ם שזכרתי צריח הסימן שבאכילת גבינה אחר בשר הוא משום בשר שצין השינים אבל צמטם שמושך מן הבשר שצפה לא איכפת לן אפשר לומר כאלו צלל גבינה לית איסור לאכול בשר אחריה דגם בצער שצין השינים לא הוי קריין ביה בשר אי לאו דגלי לן קרא (מגדבר י"א ג) הבשר עודנו צין שנייה כדליתא בגמרא (קהל) משום הכי בגבינה שצין השינים לא הוי גבינה כלל ולטעם שזכרתי שהוא משום שומן פשיטא יש לאסור גם בגבינה מוטלעת שטעם שלה נמשך בפה זמן רב ואם כן יש להחמיר אבל נלע"ד דדוקא בגבינה מוטלעת יש להחמיר כן והוא מדינא מטעם שזכרנו אבל בגבינה ישנה ואינה מוטלעת ולא נעשה מחלב אשר הועמדה צקיה כדי להקפיא החלב רק נעשה מחלב צעלמא ונמיינשה או אוכל חמאה אין להחמיר בזה יותר מקנות ויקור שינים והדחת פה וידים כי אם מי שנהג בצומצת פרישות וזירות כן נלע"ד:

(סעיף ג) (י"ח) ושומן ש' בשר בו'. וכתוב בצורת חטאת כלל ע"ו (דין ד) בשם הגהת שערי דורא (סי' עו אות ג) דאפילו בשומן אוו"י יש להחמיר כן וכו' בצורת חיים סימן קע"ג (קנ"ג: דיבור ראשון) כתב בשם הגהות מיימון דמקל של בשר יש לו דין בשר ורבינו יונה פרק אלו דברים (בבב"מ מ: ד"ה לא שנו) כתב דיש לו דין תבשיל של בשר הואיל והוא ללול אלא אם הוא עב כמו ירקות יש לו דין בשר: ל

עו אות ג) דאפילו בשומן אוו"י יש להחמיר כן וכו' בצורת חיים סימן קע"ג (קנ"ג: דיבור ראשון) כתב בשם הגהות מיימון דמקל של בשר יש לו דין בשר ורבינו יונה פרק אלו דברים (בבב"מ מ: ד"ה לא שנו) כתב דיש לו דין תבשיל של בשר הואיל והוא ללול אלא אם הוא עב כמו ירקות יש לו דין בשר: ל

ביאור הגר"א

אנא להא כו': [יב] אכ"כ כו' אב"כ כו'. תוספות שם ד"ה לא שנו ומפרש רבינו חם כו': [יג] ויש כו'. לפירוש רבינו שמואל שם דדוקא בשניהם של בשר או של גבינה הוא דהוי רשות: [יד] ושומן כו'. שלא כדברי הרמב"ם משום בשר שבין השינים אלא כפירוש הטור. רשב"א שם: [טז] ונהגו כו'. כפירוש רבינו שמואל שם:

חידושי רע"ק

של בשר ואחר כך תנשיל של גבינה צעין גם קנות והסדה וצחיפון תחילה של גבינה ואחר כך של בשר כגי צנטילה וצמנחם יעקב שם א"ת י"א כמז צס רש"ל ועמה נהגו אסור אפילו תנשיל גבינה אחר תנשיל בשר וקשה להקל ולהמיר צפניהם צקילק וצירך עכ"ל: [ז] דהוי ג"כ בר ג"כ. לעני"ד י"ל דנפקא מינה אפילו בשלו חומץ דחריף צקערה של בשר דלפן צו משום נ"ט צר נ"ט אפי"ה מותר לאכול גבינה אחריו:

באר הריב"ב

שהיא מתולעת ודוקא בגבינה מתולעת יש להחמיר אבל אם אינה מתולעת ולא נעשה מחלב אשר הועמדה בקיבה רק נעשה מחלב בעלמא ונתייבשה או אוכל חמאה אין להחמיר בזה יותר מקנות וציקור שינים והדחה ונטילה כי אם מי שנוהג בתוספת פרישות והזירות עכ"ל וכתב בש"ך בשם ספר מצרף לחכמה דלפי מה שנוהגין להמתין שעה אחת אפשר דגם הוזהר מודה שלא אסור רק בסעודה חזא [ובשעתא חזא] ולישנא דהוזהר פרשת משפטים הכי משמע: (י) ושומן. כתב הט"ז בשם תורת חטאת דאפילו בשומן אוזו יש להחמיר כן והבית יוסף באורח חיים סימן קע"ג כתב דמרק של בשר יש לו דין תבשיל של בשר והואיל והוא צלול אבל אם הוא עב כמו ידקות יש לו דין בשר עכ"ל:

פתחי תשובה

א"י להמתין אחר אכילת בשר יותר משעה ואחר שלכך צריך צרכה המזון ישמה וירכז לו ע"ש: (ז) שיעיין. עיין גאר היטב צס פרי חדש (ס"ק ו) וצפרמ"ג (שפ"ד ס"ק כ) כמז דנכון להחמיר נדבר שאין צו טורח ע"ש: (ה) שיעיין פת. וכתב הפרי מואר א"ת ו' דהקיות הוא שיעילע דוקא לא שלועס ופולט ע"ש ומיהו לכתחלה נלאו הכי צריך לנלוט ואסור לפלוט משום הפקר אוכלין עיין באורח חיים סימן קע"ג: (ו) ותמרי וירקי. עיין כנסת הגדולה בהגהת הטור א"ת כ"ח דיש אומרים שאר פירות נמי לא והעלה דצטאר פירות הוי קינוח ע"ש:

משבצות זהב

חדש (ס"ק טו) מולק ואמר דגבינה צין שנינו נמי מיקרי גבינה יע"ש וכן ראוי להחמיר בגבינה קשה עיין ש"ך א"ת ט"ו: (ד) ושומן. עיין ט"ו ורובט של בשר יש מתלוותם אי דומה לתבשיל שנתבשל בקדירה ו של בשר או דומה לבשר עלמנו והחמיר תבא עליו צרכה. ומיהו כשהוא עב יש צו מיחוי בשר דינו כמו בשר וצריך שש שעות:

שפתי דעת

עיין כנסת הגדולה בהגהות הטור אות כ"ט חולק על הש"ך (ס"ק י) במה שכתב בשאר משקין ח' לרחוץ ידיו מהני חוץ מים רותחין ולא מהני דאי אפשר להעביר הוזהמא במים רותחין והיינו יד סולדת בו יע"ש: (י"ד) בבשר בהמה וחייה. כיון דשוה לשל בהמה החמירו בה יותר משל עוף. עיין ש"ך: (ט"ו) שב"ע. עיין ש"ך דלא כט"ז (ס"ק ד), משום דגבינה נמי מיקרי גבינה בין השיניים וכמו שכתב הפרי חדש (ס"ק טו): (ט"ז) אין. עיין ש"ך. ושאר אחרונים החמירו בשש שעות כוזהר והפרי חדש היקל בשר עוף אחר גבינה לאכול ע"ש באות ט"ו וכבר נהגו להקל על ידי סילוק וברכת המזון והיינו כל שאין גבינה קשה, אבל גבינה קשה ראוי להחמיר שש שעות: (י"ז) מיהו. עיין ש"ך דהעלה דכן ראוי וכבר כתבנו בזה. ושומן אוזו נמי ראוי להחמיר. להמתין שש שעות עיין לבוש אורח חיים קע"ג (סעי' א) והעולם מחמירין: (י"ח) ושומן. אפילו של עוף נמי ש"ך. וכבר כתבנו למעלה (ס"ק י): (י"ט) מיהו. עיין ש"ך. אף דלקמן (ס"י צה סעי' ב) כתב הר"ב דיש מחמירין בצלי ובישול שלא לאכול בכוחת וכן הלכה מכל מקום הא הבית יוסף באורח חיים סימן קע"ג (קכ"ב) כתב גם כן דנוהגין היתר בתבשיל בקיריה של בשר

הגהות והערות

בן מהרש"י פרק כל הכשר סימן י כתב על הראב"ד, וי"ל לא ידענא טעם לדבריו אם אינו מועיל שפשוף להעביר המאכל כ"ש לנקות מן הוזהמא (פירוש לענין מים אחרונים) ואמת כן הוא שלא יועיל שפשוף בשתיחן אפילו שפשוף בבגד כי אם במים או במשקה. ובאמת אין הפשט בראב"ד כלל כמו שהבין מהרש"ל, דבדואי לא יטעה הראב"ד טעות כזה, אלא פשוט דמ"ש הראב"ד שפשוף לא קאי לענין אם רוצה לנקות עצמו בגופו או בכותל, רק אם אחר הנטילה והקינוח נגע ושפשוף בכותל או בראשו וגופו דצריך נטילה אחרת כמו בנטילה ראשונה וידיו צריכין שימור כיון שרוצה עוד לאכול משא"כ במים אחרונים, וכן מצאתי להדיא בתמים דעים סימן טו בפירוש הנטילת ידים הראב"ד, וי"ל מים ראשונים אם שפשוף בגופו או בכותל אחר הנטילה צריך נטילה אחרת שמא נגע במאכלת או בויעה או בשרץ שבכותל או ברוק שעליו ומים אחרונים א"צ רחיצה אחרת עכ"ל. (מנחת יעקב כלל עו ס"ק טו):

צינונים והגהות ע"פ פ"ג

ד עיין אורח חיים א"ש אכרסם סימן קעג ס"ק ז להעיקר כהש"ך: ח' וכתב דצטאר משקין מהני וכו' כ"ל. (משמרת שלום): ח' יותר נכון להגיה "עש צטאר" (פרי הדל):

[ט] (ליקוט) וצריך לקבץ פיו ולהדיחו. אבל הרשב"א פירש דבאחד מהן סגי דאם לא כן אמאי שירו ב"ש וב"ה לאידך וכן אגרא אמאי שירו להדחה (עד כאן): [ן] ואח"כ ידיו. לאו דוקא אחר כך. בית יוסף וכן הוא בגמרא: [יא] ויש מחמירין כו'. וכ"מ מדברי הוזהר הנ"ל. בית יוסף. ואין זה כחולק על הגמרא שהרי הם היו מחמירין על עצמן גם כן המותר כמ"ש שם

ג) אחר אכילת בשר לגבינה. אפשר דייקן בזה ולומר אכילה הוא דמחמירין אבל אחר לעיסה נלאו הכי יש מתירין לגמרי אין מממיינס שש שעות: (ג) ויש מצריבים נטי"ה. משמע נלא קנות והסדה. ומה דכתב הרמ"א שלא לאכול גבינה אחר תנשיל בשר היינו גבינה צעין אכל תנשיל של גבינה אחר תנשיל בשר מותר צנטילה לחוד. אולם צמורת חטאת כפי מה דצאר המנחת יעקב א"ת י' דעמו שש בתנשיל

(ה) שיעיין. כתב הש"ך דה"ה בלילה אם יש לו גר יפה כעין אבוקה א"צ נטילה מיהו כתב הר"ף שיש לרחצם אף ביום לפי שלפעמים הגבינה שמינה ונדבקת בלחלוחית הידים ולא אדעתיה וכתב העטרת זהב דכן נוהגין (וכתב פרי חדש והאוכל במגריפה בין ביום ובין בלילה א"צ נטילה): (ו) וצ"ח צ"ב. ודוקא במים מהני הרחיצה אבל לא בשאר משקים. ש"ך: (ז) וצ"ח צ"ב. וא"צ לדקדק בקינוח פה והדחה אלא איזהו מהם שירצה יקדים: (ח) עוף. כתב הש"ך ואע"ז דגם בשר חיה אינו אלא מדרבנן מ"מ כיון שבשרו דומה לשל בהמה החמירו בו: (ט) וצ"ח צ"ב. כתב הש"ך דמהרש"ל קרא תגר על המחמירים שהוא כמו מינות ואין דבריו מוכרחים וכתב הט"ז בשם איסור והיתר הארוך ששיעור גבינה קשה שזכר רמ"א היינו שעברו עליה ששה חדשים או

ג) אין נוהרים בזה. עיין גאר היטב סוף ס"ק ג' צס ט"ו ועיין צספר צבור טור צמידושו לחולין דף ק"ה שחולק עליו והעלה שאין למחות ציד המקילין שהצ"ח רמ"א ז"ל דיש להם על מה שימכו ע"ש: (ג) שש שעות. עיין גאר היטב של מהרי"ט ז"ל אם הם שעות זמניות. ועיין כרמי ופלמי (פלמי סימן פו ס"ק ג) וצפרמ"ג (משנ"ז סק"א) וצמנחם א"ת (כלל מ דין י"ב) שהסקימו לדעת הכנסת הגדולה (הגהות הטור א"ת ו' דאינס זמניות ע"ש וכן המנהג. ועיין צמנחם חסם קופר סימן ע"ג דמולה השומה מימי חלב לרפואתו אפילו הוא רק מולה קלת

ד) ויש. עיין ט"ו גבינה ממולעת ואוכל התולעים הוא כמו בשר דמוטק ומן וכן הועמדה צקינה צמריף ומזק (כמו גבינה שקורין וואלכ"ש קע"ז) ראוי להמתין שש שעות האיל שמוחה ומזקה שהועמדה צקינה מושך טעם. ולצדו גבינה מפרה אף שהיא קשה וצטאר צין שנינו אין צריך להמתין דלא מיקרי גבינה צין שנינו, אמנם הפרי

ח' וכן כו'. וכן הלכה והמנהג דממתנייס שש שעות ואין לפרוץ גדר עיין ש"ך, וגם כן בעינן סילק וצריך ברכת המזון הא לאו הכי אפילו כל היום לא מהני: (ט) ובצ"ב כו'. עיין ש"ך. ומיהו לפי המנהג אף ביום נוהגין לרחוץ הידים, אלא בשעת הדחק שאין לו מים בסמוך נפקא מינה בזה: (י) צריך. עיין ש"ך הסכים דוקא מים ולא שאר משקין וקצת אחרונים (לקמן ס"ק יג) מקילין ד' ומיהו מים אחרונים אין נוטלין על גבי קרקע (א"ח"ס י"א קפא סעי' ב) ומים אמצעים נוטלין על גבי קרקע: (יא) וצריך. עיין ש"ך דאיהו שירצה יקדים. ויש נוהגין לשרות פת במשקה ואוכלין ועולה במקום קינוח והדחה וטוב לעשות כל אחד בפני עצמו עיין לבוש (סעי' ב): (יב) חוץ מקימחא. כתב הש"ך כל קמח לא מהני ולא דוקא דשערי. ומה שכתב בשולחן ערוך תמרי וירקי עיין כנסת הגדולה בהגהות הטור אות כ"ט דיש אומרים שאר פירות נמי לא, והעלה דשאר פירות הוה קינוח וכן הוא ברמב"ם פ"ט מהלכות מאכלות אסורות הכ"ו. ודע שהפרי תואר אות ז' כתב דהקינוח שיבלע דוקא לא שלועס ופולט, ואני תמה שברמב"ם מבואר ההיפוך בולע או פולט יע"ש וכן משמעות המחבר לועס אלמא הקינוח הוא בלעיסה וכדאמרן: (יג) ואח"כ. עיין ש"ך הביאותיו לעיל (ס"ק יא).

צד שפתי בהן יורה דעה סימן פט"ז הלכות בשר בחלב טורי זהב

באר הגוף
עו טור נתינת ז"א
מהירושלמי והגהות אשרי
שם אור זרוע:
עו משנות להרמב"ן סימן
קע"ז (ורש"א סימן ע"ז):
זו שם:
ז א משנה חולין דף
ק"ט:
ז כדאמר ר' אלעזר
לשמעיה שם וכניסתה
הקפדים א"י לקדושה:
ג טור בשם ר"ת וכו'
חוס' והרא"ש שם וכו'
הר"ן שהוא דעת רש"י
וכ"כ מדברי רעוב ירוחם
ומדברי הסמ"ג:
ד כלשנה קמא דרבי יורה
אמר רב:
ה מירמא דרב נתמן שם
דף ז"ו:

גבינה כמבואר לשם ושרי הכא [ב] מיהו יש ליטול ידיו (סעיף ד) (ו) מיהו על ידי נעיצה כו'. אן זה קאי אמה
ביניהם. אף ציוס לכ"ע דיותר נדבק צידים מגבינה ענמה כן
הסכימו הפוסקים כמו שכתוב בתורת חטאת שם דין ג':
כא) שמש המשמש כו'. כ"כ גם הנ"ל בשם רש"י פרק כ"ה
דף ק"ז ע"ב) ונאמת לא דקדקו
כלל דרש"י לא איירי החס אלא
לענין נטילה ידיים הראשונים
לאכילה והוא פשוט בש"ס שם
ומוסכם מכל הפוסקים כמו
שנבאר באורח חיים סימן קס"ג
(ס"ב) שאין המאכיל צריך נטילה
ידיים אע"פ שנוגע אצל מים
אמנעים בין תבשיל לגבינה או
איפכא דטעמא הוא נדבק צידים
פשיטא דאין חילוק בין אוכל לנוגע
ולא לשתמיט מד מהפוסקים
לפלוגי זהכי:

שנתבשל (א) (י) נקדירה של בשר מותר לאכול אחריו
גבינה (ס) ואין צו מנהג להחמיר וכן נוהגין לאכול
בשר אחר תבשיל שיש צו גבינה או חלב (ב) [טז] מיהו
יש ליטול ידיו (יב) ציניהם ואפילו לא יאכל
בשר ממש רק תבשיל של בשר אחר תבשיל של גבינה
אם נגע בהן צידיו (בשערים והג"ה שער דורא):
כא) [יז] שמש המשמש בטעודה ונוגע באוכלין
אינו צריך נטילה דלא הנריכו נטילה רק לאוכלים
(ב"מ יוסף בשם רש"י):
ד [יח] עו מי שאכל גבינה ורוצה לאכול
בשר צריך לבער מעל השלחן שיוריו
פת שאכל עם הגבינה [יט] עו ואסור
לאכול גבינה (ח) על מפה שאכלו בה
בשר (וכן להפך אסור) (כן משמע בארוך) [כ] י וכל
שכן שאסור לחתוך גבינה אפילו צוננת
בסכין שרגילין לחתוך בשר ולא עוד
אלא אפילו הפת שאוכלים עם הגבינה
אסור לחתוך בסכין שחותרין בה בשר:
הגה. וכן להפך נמי אסור (ו) (בב) [כא] מיהו על ידי (יד) נעיצה בקרקע קשה שרי
(ב"י בשם א"ח וכל זו) (ז) אצל כזר נהגו כל ישראל להיות להם שני (טו) סכינים
ולרשום אחד מהם שיהא לו היכר ונהגו לרשום של חלב ואין לשנות מנהג ישראל:

ג"עין מהרש"א
ז א הכח"ז. כל דיני
כחל היינו בלא
הודח אבל בהוסר חלב
והורח עיין סוף סימן
ובית יוסף שם:

(סעיף ד) (בב) מיהו על ידי
נעיצה בקרקע קשה שרי.
משמע דאם נעזו בקרקע קשה
מותר לכתחלה לחתוך צו פת לאכול
עם גבינה וכן משמע מדברי
האחרות חיים והכל צו שם (ס"י קו
ע"ב ע"ד) וכ"כ בתורת חטאת שם
דין ו' להדיא ומהרש"ל פרק כ"ה
סימן ח' ג אסור לחתוך צו פת
לאכול עם גבינה אף אם נעזו דלא
החירו נעילה אלא אם אירע במקרה
שחטבו בסכין של חלב בשר או
איפכא שצריך נעילה להכשירו מן
האיסור משא"כ בכהאי גוונא עכ"ד
וקשה דהא קיימא לן דאם חתך
לפת בסכין של בשר שנתבשל טעמו
בלפת שמתוך לחתוך צו אפילו לזון
לאוכלו כמותם כלקמן סוף סימן
ז"ו וכמ"ש מהרש"ל ענמנו שם
סימן ס"א וכ"ש שאר דברים שאינם
חריפים והא ודאי דנעילה עדיף
טפי מחתיכת לפת ועוד קשה שהרי
בש"ס סוף עבודה זרה (עו): וכל
הפוסקים איתא להדיא דאפילו
בסכין של גוי מותר לאכול זון
לכתחלה ע"י נעילה ולקמן ס"ס
קכ"א (ס"ו) מבואר דאפילו לחתוך
צו דבר חריף כגי זהכי מיהו י"ל
זה מדינא אצל כזר נהגו כל ישראל להיות להם שני סכינים
אחד של בשר ע"כ אף
בלחם נהגו איסור,
עכ"ד. וכן הקשה הבינת
אדם (כלל מ אות לח)
על הש"ך:
ז עיין אור גדול
על משניות חולין
(פ"ח מ"ג) שדעת
הרוקח (סימן תלו) ובעל
העישור (שער הכשר
הבשר בדיני כחל) וספר
האשכול (הלכות מליחה
עמוד 78) דדוקא כחל
מניקה אסור, ולא
הביאות הפוסקים,
ובשו"ת פאר הדור
להרמב"ם אסור בכל
כחל:

ג עיין במנחת יעקב
(כלל עו ס"ק יח)
דהמהרש"ל לא אסר
אלא לחתוך גבינה
בסכין של בשר ע"י
נעיצה אבל בלחם מודה
מהרש"ל דמותר ע"י
נעיצה, וכן מבואר
להדיא מתוך דבריו
בסימנים דמהרש"ל שם,
ומה שסיים המהרש"ל
שם ולא סיגי לה בסכין
אחד נעיצה ולחתוך בו
לחם וגבינה עכ"ל טעות
דמוכח הוא ויש למחוק
חיבת לחם כמבואר שם
משטא דמהרש"ל, ואף
אם נאמר דלחם דוקא
נקט מהרש"ל מ"מ
מבואר שם מדבריו דלא
כתב כן אלא על צד
המנהג שנהגין כל
ישראל להיות להם שני
סכינים אחד של חלב
ואחד של בשר ע"כ אף
בלחם נהגו איסור,
עכ"ד. וכן הקשה הבינת
אדם (כלל מ אות לח)
על הש"ך:
ז עיין אור גדול
על משניות חולין
(פ"ח מ"ג) שדעת
הרוקח (סימן תלו) ובעל
העישור (שער הכשר
הבשר בדיני כחל) וספר
האשכול (הלכות מליחה
עמוד 78) דדוקא כחל
מניקה אסור, ולא
הביאות הפוסקים,
ובשו"ת פאר הדור
להרמב"ם אסור בכל
כחל:

סימן צ

דיני כחל. וכו' ד' סעיפים:

א א [א] א הכחל (פירוש הדד של הנהמה) אסור מדברי סופרים שאין
בשר שנתבשל בחלב שחוטא אסור מן התורה [ב] צ לפיכך אם
קרעו ומירק החלב שבו מותר לצלותו ולאוכלו [ג] ואם קרעו שתי
וערב וטחו בכותל עד שלא נשארה בו לחלוחית חלב ג מותר לבשלו עם
הבשר [ד] וכחל שלא קרעו (ב) [ה] בין של קטנה שלא הניקה בין של
גדולה אסור לבשלו [ו] ואם עבר ובשלו (ג) בפני (ח) עצמו (וכל שכן אם נלחו)
(א) ד מותר לאכול [ז] ה ואם בשלו עם בשר אחר (ד) משערין אותו
צו דבר חריף כגי זהכי מיהו י"ל
זה מדינא אצל כזר נהגו כל ישראל להיות להם שני סכינים
אחד של בשר ע"כ אף
בלחם נהגו איסור,
עכ"ד. וכן הקשה הבינת
אדם (כלל מ אות לח)
על הש"ך:
ז עיין אור גדול
על משניות חולין
(פ"ח מ"ג) שדעת
הרוקח (סימן תלו) ובעל
העישור (שער הכשר
הבשר בדיני כחל) וספר
האשכול (הלכות מליחה
עמוד 78) דדוקא כחל
מניקה אסור, ולא
הביאות הפוסקים,
ובשו"ת פאר הדור
להרמב"ם אסור בכל
כחל:

(סעיף א) (א) הכח"ז כו'. עד סוף הסעיף הוא לשון הרמב"ם פ"ט מהלכות מאכלות אסורות (ה"י"ג) והרב נהג"ה סעיף
צ' חולק בהרבה דינים ולא כתב בלשון יש אומרים אלא סידר סדרתו הכל ביחד כדי לקצר: (ב) בין ש' קטנה ש'א הנניקה.
וכן בכל דיני כחל אין חילוק בין של גדולה או של קטנה שלא הניקה כן כתבו הפוסקים [א]: (ג) בפני עצמו. פירוש בלא
בשר אצל פשיטא דממים וירקות ושאר דברים חשיב כבשול בפני עצמו וק"ל: (ד) משערין אותו בששים. ואיתא בש"ס (זו):
נקודות הכסף
פז אן זה קאי. זה אינו וכמבואר להדיא בתורת חטאת כלל ע"ו דין ו' דאפילו לחתוך צו לחם לאכול עם גבינה צריך נעילה
וכן מ"ש בנאות ו' לימא ומ"ש ולדידן א"ל לזה כו' לאו מילתא היא דהא אפן הכא לא משום נעילה ממש אסרינן לה
דהא זונן צונן הוא אלא משום דסכין שמונייתו טוח על פניו וכיון שחשמישו חדיר לא סגי ליה בקנות. ומהרש"ל מחמיר הכא
דאפילו נעילה לא מהני ועיין בש"ך ס"ק כ"ב:
ביאור הגר"א

[טז] מיהו כו'. כפירוש רבינו שמואל כנ"ל: [יז] שמש כו'.
רש"י ק"ז עמוד ב' ד"ה דטריד כו' ועיין ש"ך: [יח] מי שאכל
כו'. ירושלמי (פ"ו דפסחים) הדין דאכיל חוביץ ובעי למיכל קופר
מבער פתיחין: [יט] ואסור כו'. מהירושלמי הנ"ל וכמ"ש
במתניתין ק"ז עמוד ב' וגמרא שם ובלבד שלא כו' נהי דקליפה
כו': [כ] וב' שבן כו'. כמ"ש שם ק"ב עמוד א' קישות גריר

יורה דעה סימן פט"ז הלכות בשר בחלב

צה

ביאור הגר"א

ציונים והגהות על פ"ז
 ז' עיין אורח חיים פ"ז א"ע
 אברהם סימן ח"ד ס"ק ו'
 דלנון שנחמך בסמך חולב
 אסור לאכלו חוץ שש
 שעות של אכילת בשר:
 ח' עיין משכ"ו ס"ק ג'
 ובשפ"ד סימן ט"ז ס"ק ג':
 ט' עיין סימן קכ"א סעיף
 ז' לאסור לחמץ בסמך גוי
 נלא נעילה:
 י' עיין דרכי משנה
 ס"ק נה' דהמנהג לעשות
 שלשה מליצים:
 י"א עיין סימן סג
 משכ"ו ס"ק ז' ד"ה ע"ד:
 י"ב עיין אורח חיים
 סימן ט"ז ס"ק ל' ובסימן
 תקטו ס"ק י"א כחז' דנוהגין
 להטריף הכלי ואח"כ
 יגעיל למע שדו"ה עיין
 משמרת שלום כלן:
 י"ג עיין ש"ך סימן
 ע ס"ק י' ובמשכ"ו
 ס"ק טו' ופ"ד ס"ק
 כו' ובש"ך סימן ז' ס"ק
 ה':

שם ד"ה דאתניה כו'. אבל מדברי הרמב"ם ושלחן ערוך משמע
 דלענין לכתחלה בלא קריעה איירי ופסק כפולולו של ר' חייא:
 (ליקוט) בין של [גדולה] כו'. גמרא שם וכן הוא בתוספתא
 כחל של מניקה כו' לא קרעו כו' ומניקה דקתני לרבוחא. ת"ה
 (עד כאן): [ו] ואם עבר כו'. כלישנא קמא דרב דתניא כוותיה
 ובלא בשר איירי וכפירוש תוספות שם וכתבו שיש גורסין להדיא
 כחל שבשלו בחלכו מותר היכא דבשליה לחוריה בלא בשר:
 [ו] ואם בשלף עם כו'. עיין באר הגולה. ויש ספרים שגורסין
 להדיא כחל עצמו אסור היכא דלא קרעה ובשליה בהדי
 בישרא. תוספות שם ד"ה וחל וק"ט עמוד ב' ד"ה אינו כו'
 וכל הסוגיא דגיד הנשה עם בשר מיירי ודפרק כל הברש בלא בשר:
חידושי רע"ב

נעילה נשאר הטוב על הסכין ואם כן נדבק על הלחם ולא מקרי
 נ"ט דר נ"ט. גם הא אסור לעלות דגים בנקעה של בשר לאכלו
 כמות עיין ט"ו (סימן י"ה ס"ק ד') ואמאי שריין הכא לכחמלה
 לחמוך הלחם לאכלו נחמ"ו וי"ט:

כו' וכמ"ש בסוף סימן צ"ו: [כא] מיהו כו'. כמ"ש בסוף ע"ז:
 צ [א] הכחל כו' שאין כו'. ק"א א': [ב] לפיכך אם כו'.
 כמ"ש שם אמר ר' אלעזר לשמיעה כו' ובגירסת הספרים הא
 קמשמע לך דלא בעינן שתי וערב אלא לקדירה ולא פליג ארב
 יהויה דרב יהודה מיירי לקדירה ואיהו איירי בצלי ועיין ר"ן:
 [ג] ואם קרעו כו'. וכן אף בלא בשר צריך קריעה שתי וערב
 וטחו בכותל ואין חילוק אלא לענין דיעבד כמו שמבאר והולך
 וכמ"ש שם כיצד קורעו כו' וכל הסוגיא דשם בלא בשר איירי
 תרי לישנא דרב ותניא כלישנא קמא כו' ועלה אמרו כיצד קורעו
 כו': [ד] וכחל כו'. כמ"ש במתניתין הכחל קורעו כו' ואפילו בלא
 בשר דהא אמר רב אינו עובר ומותר: [ה] בין כו'. עיין תוספות
חידושי רע"ב

ה' ולדירין אין צריך דעה. לא בעינמי הא קיימא לן סימן קכ"א
 לאסור לחמץ בסמך נכרי נלא נעילה אפילו זנון ואם כן מאי שנא
 סמך איסור ומאי שנא סמך בשר לחמץ וזו לחם אם לא מטעם נ"ט
 דר נ"ט וגם זה יש לדון טובה דהא משמעות הפוסקים דנלא

באר היטב
 צ"ו דווקא בדבר חריף אמרינן דבולע משום דוחקא דסכין עכ"ל.
 וכתב בש"ך דמהרש"ל אוסר לחתוך בו פת לאכול עם גבינה אף
 אם נעצו בקרקע והקשה עליו דהא קיימא לן דאם חתך לפת בסכין
 של בשר שנתבטל טעמו בלפת שמוותר לחתוך בו אפילו צנן
 לאוכלו בכותח כולקמן ס"ס צ"ו (ואמ"ו תירץ דהמעין בדברי
 מהרש"ל משמע דודאי מותר לחתוך לחם בסכין של בשר ע"י
 נעיצה לאכול עם גבינה אלא דמהרש"ל מיירי דסכין של בשר אסור
 לכתחלה לנעוץ בקרקע לאכול בו גבינה עצמה וק"ל):
 (טו) סכנינים. כתב הש"ך בשעת הדחק שאין לו סכין אחר מוקמין
 לה ארינא ובש"ז כתב דלפי המנהג אסור לחתוך גבינה בסכין של
 בשר אפילו ע"י נעיצה בקרקע אבל מ"מ לחתוך בו לחם לאכול
 גבינה בזה שפיר יש לנו לסמוך אמה שמקנחו חתלה עכ"ל. (הב"ש
 כתב דוקא בשעת הדחק כגון שהוא בדרך ואין לו סכין אחר אז
 מותר לחתוך לחם בסכין של בשר ולאכול עם גבינה ועיין ש"ך):
צ (א) עצמו. פירש הש"ך היינו בלא בשר אבל פשיטא דרבמים
 וירקות ושאר דברים חשוב כבישול בפני עצמו:

פתחי תשובה
 שיש בו זמנו ואין נמשל ששים נגדו אין להקל וע"ל ס"ק א"ן ומ"ש
 הנזכר היטב ולא אבין כו' עיין פרמ"ג (שפ"ד ס"ק יט) מ"ש בזה ליישב:
 (ה) **ע"פ מפה.** עיין מ"ש רדב"ז ח"ב סימן תשכ"א שכתב שאין דברי
 הרב אלא כשהיו מניחין הנזכר והגבינה על המפה וזו יש לחוש שמה
 ידבקו זה בזה אבל מנהיגו להביא כל מאלל על השלחן בנקעות כו'
 הלכך אפילו נלחם ידי מומרת הרשע"א ז"ל בהפוך המפה לחוד ובהקמת
 הפמיתין סגי וכן נהגו ע"כ דבריו עיין שם:

משבצות זהב
 לחלב והוא הדין לזמן אסור עיין מה שכתבנו בסימן קכ"א י"ב):
צ (א) מותר. עיין ט"ו. כל סעיף זה הוא לשון הרמב"ם
 ז"ל (פרק ט' מהלכות מאכלות אסורות הלכה י"ב) והכ"ז דהג"ה סעיף ז'
 חולק בהרבה דיינים וכומו שכתב בש"ך אות א'. והנה דעת הרמב"ם ז'
 דחלב שמוטה מדרבנן הוא וזו גורו היכא שגפול חלב שמוטה נעין לקדירה
 של בשר, מה שאין כן כשגפולו ממכיל וחזר ונלעג. זו לא גורו, הלכך אף
 הכחל מותר כל שאין שחר בשר בקדירה. אבל כשיש בשר אחר בקדירה אפילו
 יש ששים הכחל קיבל טעם מנשר אחר הלכך אסור הכחל ולקמן (סי"ג ז)
 אבאר עוד בזה. וצ"ל אף בלא קריעה. כלל שרי דיעבד כמו שכתב
 הר"ב בסעיף ז' דכל זמן שלא פירש לא גורו היה ועיין מה שכתבנו
 לקמן (ס"ו):

שפת דעת
 בר נותן טעם מכל מקום לכתחלה אסור לאכול בחלב אף
 להמחבר בצ"ה (סעי' א' ובש"ך סי"ג א), ולגבינה לא מהני נעיצה ועיין
 כרחי ופלת (כרחי אות ט) כתב שם דהנה נותן טעם בר נותן טעם
 ויש לעיין ביה:
צ (א) הכחל. עיין ש"ך דה"ב בסעיף ב' חולק אמה שכתב
 המחבר כאן ולא כתב ויש אומרים אף שבה הפולוגא
 בפירוש א' כדי לקצר. ומה שכתב ויש אומרים בסעיף א' ששם
 מקומו: **(ב) בין של קטנה.** ובכל דיני כחל אין חילוק בין
 הניקה או לא הניקה ש"ך ופוסקים: **(ג) בפני עצמו.** כתב
 הש"ך לאו דוקא אלא כל שאין בשר אף שיש ירקות, ופשוט הוא
 מה לי מים או ירקות כל שלא נתן בשר אחר טעם בכחל שרי
 לדיעה זו שהוא דעת הרמב"ם והמחבר: ודע דכחל שנסארה
 מותרת בהנאה והוא פשוט דכל כשר בחלב שאין אסור מן התורה
 מותר בהנאה עיין סימן פ"ז (סעי' א') בהג"ה: **(ד) משערין.**
 כתב הש"ך דבכולהו משערין דלא ידעין כמה נפיק מיניה ופשוט

(יא) בקדרה. כתב הש"ך לקמן ר"ס צ"ה יתבאר דאפילו לאכלו
 עם גבינה מותר דהיו נ"ט בר נ"ט ונראה דהא דאשמועינן הכא
 דמותר לאכול גבינה אח"כ היינו אפילו נתבשל בקדרה שלא הורחה
 יפה דהיי קצת ממשו של איסור דבכהאי גוונא אסור לאכלו עם
 גבינה כמבואר שם והכא שרי עכ"ל (ולא אבין מ"ש דאפילו לאכלו
 עם גבינה מותר דהיי נ"ט בר נ"ט הלא לרמ"א שם אסור ע"ש):
 (יב) **בינייהם.** כתב הש"ך אף ביום לכ"ע דיותר נדבק בידיים
 מגבינה עצמה: (יג) **שמשו.** והש"ך חולק ע"ז דברש"י פרק כל
 הברש לא משמע כן אלא לענין נטילת ידים הראשונים לאכילה
 כמ"ש באורח חיים סימן קס"ג אבל מים אמצעים בין חבשיל
 לגבינה או איפכא דטעמא הוא הנדבק בידיים פשיטא דאין חילוק
 בין אוכל לנוגע (וכתב הפרי חדש מסכתרא שאם מוליך ומביא
 המאכל המונח בקערה אין צריך נטילה ע"ש): **(יד) נעיצה.** כתב
 הט"ז דזה קאי אמה שכתב שרוצה לחתוך גבינה בסכין של בשר
 אבל מ"ש שאסור לחתוך לחם כו' לא צריך רק קינוח הסכין כמ"ש
 בב"י דהיי נ"ט בר נ"ט ולדירין אין צריך לזה שהרי מבואר בסימן

(ו) בקדרה של בשר. עיין נזכר היטב גסם הש"ך ונראה דר"ל
 אפילו אם אין ששים נגד הטוב נעין שכל פני הקדרה דל"כ הדרכ'
 קושיא לזכותה. ולפ"ו פשיטא דמשל שהטעם בו מעט זמנו מותר
 לאכול אחריו גבינה אף אם לא היה ששים נגדו. השומן נכנס ראימי
 בשפר בית לחם יהודה ס"ק ט"ו שכתב על דברי הש"ך ח"ל ונראה
 לי דוקא שאינו נותן טעם ממשות נמשל רק לחלוטית טוב על פניו
 אלא אם נותן הממשות טעם נמשל היו כמו שזמן עכ"ל ופ"ו נמשל

(ו) מיהו. עיין ט"ו לחתוך לחם בסכין בשר לאכול נחלב די נקינות
 הסכין, דכל שאין שמונות נעין אין מפליט צנזון אגב דוחקא, אם לא נדבר
 מריף עיין סימן (צ"ה) [ע"ה] (סעי' א') [ח] אם כן משמע אף בסכין איסור
 סגי נקינות טו, ועיין ש"ך אות כ"ב דלכתחלה יש לומר לאסור כי אם
 על ידי נעימה ויעבד סומכין לומר דצנזון אין מפליט על ידי דוחקא
 עיין בתוספות חולין [דף טו] ח' (ע"ז ד"ה אג"ט): **(ז) אב"ה.** הט"ז
 כתב לחתוך לחם שרי על ידי קינוח ומיחו העולם נוהרים אם לא
 בשעת הדחק וצ"ה. כתב הלבוש סעיף ד' נוהגין לעשות סימן בסכין
 חולב וקימנך מר"י ז' חלב (שמואל א' ח' י"ח) ולא יעשה הסימן בשל בשר פן
 יצא אחר להשתמש בו חלב כיון דרוצין חורטין של חלב יע"ש, והמוטא סכין
 מרוץ צרחו של יהודים ודאי של חלב הוא י"א. ולענין להגעיל כלי משך

ז' ולדירה מאי איריא זה אחר זה אפילו בבת אחת שרי אלא
 על כרחך בטוח בעינין אם כן הוא הדין לירידן הדין אמת. ובמנחת
 יעקב שם (כלל עו) אות י"ג הקשה על הש"ך ולמה שכתבתי אתי
 שפיר [ל: **ב) מיהו.** עיין ש"ך. ועיין פרי חדש (סי' ט) מי
 שאוכל במזוג אין צריך לרחוץ ידיו ומכל מקום הנכון להחמיר
 בדבר שאין טורח: **(כא) שמשו.** עיין ש"ך תמה על הבית
 יוסף והר"ב, והעלה דצריך נטילה בין חבשיל לחבשיל ועיין
 מנחת יעקב כלל ע"ו (ס"ק יד) ועיין כרחי ופלת (אות ה) מה
 שכתבו בזה ליישב: **(כב) מיהו.** עיין ש"ך. וכפי הנראה
 דלחתוך לחם בעינין נעיצה וכן כתב בתורת חשאת דלא כט"ו (ס"ק
 ז) שכתב בקינוח סגי דאינו דלכתחלה צריך כו' דוחקא לחוד
 אסור. ומשמע לחתוך גבינה אף על ידי נעיצה אסור מודל אכת
 רבותא וכן משמע לשון רמ"א דעלה קאי ובסימן קכ"א (סעי' ז)
 בסכין איסור קיל טפי מה שאין כן מבשר לחלב שמה ישכב.
 וחולק אט"ו ובתורתו, דלא מהני לפת קינוח אף דהנה נותן טעם

קפ

שפתי כהן יורה דעה סימן צה הלכות בשר בחלב טורי והב

באר הגולה

ג [הרמב"ם] ו[הרשב"א] נזכרות הביצה:
ד משוחות הרשב"א סימן תקי"ו:
ה סם שקליפת הביצה צניור מנוקבת היא וכשלא מנשלה ממלא הביצה עלמה צנועה מאומו צנוע ועיין לעיל סימן פ"ו סעיף ה' שהג"ה:

גדיון מהרש"א

ג משום דהוי נ"ט בר נ"ט דהיתירא. לאפוקי באיסור דביה לא מועיל נ"ט בר נ"ט ועיין ש"ך סימן צ"ד ס"ק ב' וס"ק כ"ב:
ד ואפילו בקליפה שקליפת הביצה צ"ע סוף פרק י' דתרומות ביצה שנחבשלה בתבלין של תרומה אסור משמע בירקות של תרומה אינן בולע:
ה יש ללמוד מזה שאין סכנה וצליה אין במליחה וצליה אין סכנה תשובות חוט השני סימן ס"ו ועיין תשובות חינוך בית יהודה סימן ס"א:

אמרי בינה

צה (א) ע"ש שהביא דברי הרשב"א. וכונת הרשב"א לומר דלא תקשה דהא התירו ביצת אסורה אלמא דאינו פולט כלל דרך הקליפה אם כן הוא הדין אינו בולע דרך הקליפה לזה אמר דזה אי אפשר לומר דהא בכיור מנוקבת היא וכדאי פולט וברולע שפיר דרך הקליפה וסיים ולכן אסור ביצת אפוח כו' כלומר דעיקר הטעם בזה שאסור ביצת אפוח והתירו ביצת נבלה משום שזו פולטת ציר אפוח וזו פולטת מיא בעלמא אלמא דטעם בשר יכול לפלוט והכי נמי יכול לבלוע טעם בשר דרך הקליפה (תו"ד):

ב הא יש בו איסור משום סכנה וכו' אלא שבאיסור והיתר הארוך בו. עיין בעצי לבונה שמפרש כונת הטור ודשיעור דבריו כן הוא דמתחלה הוקשה להטור דכאן משמע דמתור לאכול הדגים בפני עצמן אף אם נתבשלו עם בשר בעין דהא כתב בסעיף א' ואם לא היתה רחוצה יפה וכי אסור לאכלם

(סעיף ב) ביצה כו'. ואפילו ביצה קלופה שנחבשלה צמים

ציה (סעיף א) משום דהוה נ"ט בר נ"ט דהיתירא. פירושו דמחילה אין ממשות של בשר רק טעם דהיינו הנשר נמן טעם בקערה והקערה בדגים ועדיין כולו היתר וטעם קלוש כזה אין בו איסור וצאיסור אפילו כמה פעמים נ"ט צר נ"ט אסור הכל: (סעיף ב) ואפילו בקליפה ד שקליפת הביצה צניור מנוקבת היא (ב) וכשארס מנשלה [במי צבעים] ממלא הביצה עלמה צנועה מאומו צנוע ולכן אסור חכמים ביצת אפרוח והתירו צינה אפורה שזו פולטת ציר של אפרוח וזו אינה פולטת אלא (ציר) [זויעה] בעלמא עכ"ל רשב"א (ש"מ ח"א סי' תקטו) ומצינו בית יוסף (קנא. ד"ה כתוב) וז"ע ממ"ש רמ"א צימין פ"ו סעיף ה' דאם הביצה נקובה דינה כקלופה דהא כל קליפת הביצה נקובה היא ופולט שפיר ואפילו הכי מותר צינה אסורה שאינה פולטת אלא (ציר) [זויעה]

יפה שאין שום שומן דבוק בה מותר לאכלם בכוחה (א) משום דהוי (ב) נותן טעם (ב) בר נותן טעם דהיתירא ואם לא היתה רחוצה יפה [ג] אם יש בממש שעל (פי) [פנין] הקדירה (ה) יותר מאחד בששים בדגים אסור לאכלם בכוחה:

זב (ב) (א) ד ביצה שנחבשלה במים בקדירה חולבת מותר לתת אותה בתוך התרנגולת (ד) אפילו לכתחלה (ה) אבל אם נתבשלה בקדרה עם בשר (ב) (א) ואפילו (ד) בקליפה אסור לאכלה בכוחה:

הגה (ג) ויש מתמירים צלליה וצישול לאסור נותן טעם צר נותן טעם (ויצ"ג) צם רש"י ונארוך כלל ל"ד הביא המרדכי וכו' (ד) והמנהג (ה) לאסור לכתחילה

דמאי שנה נקב בתולה או שלא בתולה [הגהות הט"ו] גם במשנה ו' פרק העור והרובט מחלק בביצה אם היא נקובה או לא [עד כאן] ואי לאו פה קדוש דרשב"א (כל) [הגהות הט"ו] הייתי אומר [עד כאן] דאין נקב צינה בתולה אלא שזולע ופולט דרך הקליפה מנצר שהוה ממש צו וכו': (ג) ויש מחמירין בצלייה ובישול. דבזה הוה כמו ממש של בשר בדגים ולא התירו נ"ט צר נ"ט אלא עלו לחוד דהיינו דגים רומחין מיד לאחר שפלטן מן האש ונמנן בקערה של בשר צוננת או איפכא שהדגים צוננים והקערה רומחת דמותר לאוכלן בנבל וצניניהם חמין הדגים והקערה אסור לפי זה הוה כנתבשלו או נללו ואין לדקדק דמשמע כאן דדוקא עם חלב אסור הדג אבל בפני עצמו שרי (א) הא יש צו איסור משום סכנה כמ"ש סימן קי"ו (פ"ב) שיש סכנה אם נתבשל דג עם בשר דכאן לא נחית לדין זה אלא צמה שנוגע לענין נ"ט צר נ"ט וכו"ל רש"ל בפרק ג"ה סימן ט"ו אלא שבאיסור והיתר הארוך כלל ל"ט (ד) כתב ח"ו וכן כל דצר שהוה משום פליטת כליהם אין אוקסריס מנצר לדגים צדיעבד משום סכנת דצר אחר דהא מותר בגמרא דגים שעלו בקערה (רומחין) [רומחין] של בשר נ"ט צר נ"ט וכו' לפי זה (ממה) [מה] שזכרתי כאן. אבל מה שאמרנו בזה דגים שעלו בקערה כו' ה י ש ללמוד מזה שעלו דגים שקלו בקערה כו' (א) ועיין סימן קי"ו מ"ש שם (ס"ק א): (ד) והמנהג דאסור לכתחילה. משמע דצ"ל צישול אלא עלו לחוד מותר אפילו לכתחילה וכן כתב רמ"א אחר כך דהדיא (א) וזה כדצרי ספר התרומה (סי' סא) שמצינו בית יוסף (קנ: ד"ה דגים) דקטניות שציכל בקדירה מותר לכתחילה לערותן בקדירה של בשר צה יומו וממילא לדין שאנו מתמירין צישול לכל הפחות בעלו מותר כן לכתחילה אלא שכתב בית יוסף שזה חולק על מה שכתב סמ"ק (פי' ריג ד"ה ודגים) דלכתחילה אסור להעלותם בכלי של בשר כדי לאכלם אחר כך כמותם וכן ראיתי ברש"ל פרק כל הנשר סימן ס"ג

ביאור הגר"א [ב] (ליקוט) בר נ"ט דהיתירא. דוקא דהיתירא מ"ש קדירה שבשל כו' בנ"ט. תוספות דובחים צ"ו עמוד א' ד"ה ואם כו' (עד כאן): [ג] אם יש כו'. כנ"ל: [ד] אפילו לכתחילה. כמ"ש מותר לאכלם כו': [ה] אבל אם כו'. כמ"ש בסוף פרק י' דתרומות ביצה כו': [ו] ואפילו בקליפה. כמו ביצת אפרוח צ"ח עמוד א' ובשאינה קלופה מיירי כמ"ש תוספות שם: [ז] ויש כו'. כנ"ל:

חידושי רע"ק צה (א) יותר מאחד בשישים. נמנחם יעקב (כלל נ"ח ס"ק י"א וס"ק י"ח) כתב צם האיסור והיתר הארוך למסתמא יש ששים כנגד הנעין אלא צמי הדמה נעין שנודלי הוא ששים: (ב) והמנהג דאסור לכתחילה דאב"ד. וכטעם כהאי גוונא ז"ע לדניא והיינו אם חתף שפינו ממנו הנשר נמנו המים לתוכו אלא אחר כך הוי נ"ט צר נ"ט ונותן טעם לפגם:

באר היטב

(ב) טעם. פירושו הבשר נותן טעם בקערה והקערה בדגים ועדיין כולו היתר (וכל זה בבשר בחלב אבל באיסור אפילו כמה פעמים נ"ט בר נ"ט אסור דלא שייך שם נ"ט בר נ"ט דהיתירא) וכתב הט"ו וז"ל יש ללמוד מזה שאין סכנה באכילת דג שיש בו טעם בשר כמה שנחבשל בכלי בן יומו של בשר דהא אמרינן בגמרא דהרבה אכלו דגים שעלו בקערה וכו' ועיין סימן קי"ו מ"ש שם עד כאן לשונו: (ג) ביצה. כתב הש"ך אפילו היא קלופה אם הקדרה רחוצה יפה: (ד) בקליפה. כתב הרשב"א דקליפת הביצה בכיור מנוקבת היא וכשארס מבשלה במי צבעים תמצא הביצה עצמה צבוע מאותו צבע ולכן אסור חכמים ביצת אפוח והתירו ביצה אסורה שזו פולטת ציר של אפוח וזו אינה פולטת אלא ציר בעלמא עכ"ל וכתב הט"ו וצ"ע ממ"ש רמ"א סימן פתחי תשובה

צה (א) נותן טעם. עיין נצר היטב ועיין פרמ"ג נמשלתות ס"ק א' שכתב צם שערי דורא (סי' ט) דאין נ"ט צר נ"ט אלא בכלי אלא לא בצוכל. ב) ועיין נמשלתות פני ארזי סימן מ"ח ומ"ט שהאר"ך להוכיח דנוקחא זו צערי דורא. שהציא הפרמ"ג נוקחא מנשבתת היא

הגהות והערות [ב] עיין בדרכי תשובה ס"ק ו' מה שהאר"ך בדברי הפני אריה והפתחי תשובה:

פמ א ונהגו עכשיו להחמיר שלא לאכול גבינה אחר תבשיל בשר כמו אחר בשר עצמו. נראה מלשון זה אכל אחר גבינה מותר לאכול תבשיל של בשר, אפילו להמחמירין בבשר אחר גבינה קשה כמו שכנה בהג"ה דלעיל מיניה, היינו דווקא בשר עצמו, אכל תבשיל של בשר מותר אפילו אחר גבינה קשה. אכל העולם אין נוהגין כן, אלא אין אוכלין אחר גבינה קשה אפילו תבשיל של בשר, וק"ל: ב אינו צריך נטילה דלא הצריכו נטילה רק לאוכלים. אע"ג דרש"י כתב דין זה לענין מים ראשונים בגמרא דמולין דף ק"ז ע"ב וד"ה דמולין, מכל מקום למדו מזה ה"י [עמוד קפ"ג ד"ה כח] והר"ב בהג"ה דכל שכן הוא גבי גבינה ובשר, דלע"ג נגע בגבינה אין צריך נטילה אם נגע אחר כך בשר, וק"ל:

[ט] ואם הוא בלילה שאינו יכול לעיין אותם ה"ש צריך לרחצם [י"א] וצריך לקנח פיו (ט) ולהרחיחו והקינות הוא שילעום פת ויקנח בו פיו יפה וכן בכל דבר שירצה [י"ב] חוץ מקומחא ותמרי וירקא לפי שהם נדבקים בחיובים (פירוש מקום למעלה מבית הבליעה קרוב לשיניים, ערוך ערך חנק) ואין מקנחים יפה [י"ג] ואחר כך ידיח פיו במים או ביינ במה דברים אמורים [יד] בבשר בחמה (י) וחיה אבל אם בא לאכול בשר עוף אחר גבינה [טו] אינו צריך לא קינות ולא הרחה ולא נטילה: הגה ויש (ט) ממחמירין אפילו בבשר אחר גבינה וכן נוהגין [טז] של שהגבינה (י) קשה אין אוכלין אחריה אפילו בשר עוף כמו בגבינה אחר בשר ויש מקילין ואין למחמירי רק שיעשו קנות והדחה ונטילת ידים מיהו טוב להחמיר:

ג אבל תבשיל של בשר מותר לאכול אחריו תבשיל של גבינה והנטילה ביניהם אינה אלא רשות: [הגה] ויש מציינים נטילה: אבל אם בא לאכול הגבינה עצמה אחר תבשיל של בשר או הבשר עצמו אחר תבשיל של גבינה חובה ליטול ידיו: הגה [י"ז] ויש שכתב שיש ספק בזה: א [י"ח] ונהגו עכשיו להחמיר שלא לאכול אחר תבשיל בשר כמו אחר בשר עצמו ולפרוך גדר מיהו אם אין בשר בתבשיל [י"ט] רק שנחשב בקדירה של (י) בשר מותר לאכול אחריו גבינה ואין צו מנהג להחמיר וכן נוהגין לאכול בשר אחר תבשיל שיש בו גבינה או חלב [כ] מיהו יש ליטול (ט) ידיו ביניהם ואפילו לא יאכל בשר ממש רק תבשיל של בשר אחר תבשיל של גבינה אם נגע בהן צדיו: [כ"א] שמש (ט) המשמש בעבודה ונוגע באוכלין ב אינו צריך נטילה דלא הצריכו נטילה רק לאוכלים:

בסימן קפ"א [סעיף ט] משמע שמעבירין זוהמא כל שכן שמעבירין לתלוות המאכל, וכן כתב מהרש"ל [שם] ויפה כיון, גם מתבאר לי שאין ללמוד מדין מים אחרונים אלא מידי דפסילי החס משום שאינו מעביר זוהמא דהיינו שאין נוטלין בחמתן שהיה נכוח בהם וכן אין צריך ליטול אלא עד פרק שני של אצבעות וכן צריך שישפיל ראשו אצבעותיו למטה, אכל מה שכתב בסימן קפ"א [סעיף ג] שמים אחרונים אין נוטלין על גבי קרקע אלא בכלי מה טעם יש ומה שייך דין זה למים אמנעיים, וכן כתב הרשב"א [מורה הנבחרים ח"א פ"ד ע"ב ו' ע"ב] מים אמנעיים (נוטלין) [נטילין] בין בכלי בין שלא בכלי הציאו ה"י בסימן קפ"ג [שם ד"ה וכתב]. וגם מדבריו שם משמע שדעתו שטובים בכל מיני משקים וכדכתיבנו וכן עיקר: [י"א] וצריך לקנח פיו ב"י. ומיהו אין צריך לדקדק בקינות פה והדחה אלא איזה מהם שירצה יקדים, וכן כתב ו"ל: [י"ב] חוץ מקומחא ב"י. פשוט בש"ס [מולין ק"ה], אן ופוסקים בדכל קומחא לא היו קינות, ומה שכתב בטור אר"ם [סימן קפ"ג עמוד קפ"ה] חוץ מקומחא לשערי הוא טעמו סופר וכמו שכתב הש"ך [פ"ק י"ז]: [י"ג] ואחר כך ידיח פיו ב"י. לאו דווקא דהוא הדין אם מקדים ההדחה: [י"ד] בבשר בהמה וחיה ב"י. ואף על גב דמיה מדרבנן כיון שבשרה דומה לשל בהמה החמירו בה, אי נמי דעוף אינו נדבק צידים ובשינים ובחיובים דומיה דמיה: [טו] אינו צריך לא קינות ב"י. כתב צ"ח ב"י בסימן קפ"ג [שם סוף ד"ה יש ממחמירין] דלספר הזוהר אסיר לניכל אפילו בשר עוף אחר גבינה מיד ושנוכח להחמיר בזה. וליחא דבספר הזוהר לא מיירי אלא בבשר בהמה וכדמוכח מלשון ספר הזוהר שכתבתי בריש הסימן אכל עוף אחר גבינה שפיר דמי כדן הש"ס [מולין ק"ה], בן. וכן אני נוהג: [טז] שבב שהגבינה קשה ב"י. ומן הסתם אם היא ישנה שעה חדשים חשיבה קשה, וכן כתב בתורת חטאת [כלל ע"ד] ואף לטעמא דהרמב"ם [שם] דשהיה משום בשר שבין השיניים הכי נמי גבינה שבין השיניים מקריא גבינה ודלא כהט"ו [פ"ק ד]: [י"ז] ושומן ש"ץ בשר ב"י. ואף לטעמא דהרמב"ם [שם] דשהיה היא משום בשר שבין השיניים לא פלוג רבנן בין בשר שיש בו חוטין לבשר שאינו נכנס בין השיניים וכלל גוונא אסרו ושומן בשר בכלל האיסור. וכן כתב הרשב"א בשמחה [מ"א] סימן ע"ז וזכור הוא. כתב ו"ל דשומן של עוף דינו כשומן ממש ועיקר. כתב ה"י ב"י בסימן קפ"ג [עמוד קפ"ג ד"ה והגהות] שם הרבינו ירוחם [נמצו טו אות ט"ו ק"ל], בן דמרח של בשר יש לו דין תבשיל הואיל והוא כלול אצל אם הוא עב כמו ירקות יש לו דין בשר: [י"ח] ונהגו עכשיו להחמיר ב"י. נראה שמנהג זה מיוסד על הדין משום שהר"ף [מולין לו], בן והרשב"א [מורה הנבחרים ח"א פ"ד ע"ב ו' ע"ב] [שם ד"ה אמר] ורבים עמם כולם פירשו הא דלמרינן בגמרא [שם ק"ה], בן אכל בין תבשיל לגבינה חובה שרצו לומר גבינה מקודם ותבשיל אחריו, ולדידהו לפחות לא הזכיר בש"ס היתר גבינה אחר תבשיל של בשר. ומיהו טעמיה תבשיל אינו כלום אלא דמשמע דצריך קינות והדחה: [י"ט] רק שנתבשר בקדירה ש"ץ בשר ב"י. מיירי כשלא הודחה יפה דהוי קנת משום של-איסור דאם לא כן אף לאכלו עם גבינה מותר דהוי ג"ע בר ל"ט כדלקמן ריש סימן צ"ה [סעיף א], ע"ש: [כ] מיהו יש ליטול ידיו ביניהם ב"י. אף ציוס לכלי עלמא דיותר נדבק צידים מגבינה ענמה כן כתב בתורת חטאת [שם דין ג]. ומיהו אוכל במגריפה אין צריך נטילה: [כ"א] שמש המשמש בעבודה ב"י. כן כתב גם ה"י [עמוד קפ"ג ד"ה כתב רש"י] שם רש"י בפרק כל הבשר [מולין ק"ה], ב ד"ה דטריין. ובאמת לא דקדקו כלל דרש"י לא מיירי החס אלא לענין נטילת ידים הראשונים לאכילה וכמו שכתב ב"י בסימן קפ"ג [סעיף ב], אכל

באר היטב לפיה"ד

תבשיל של בשר, הואיל והוא צלול, אבל אם הוא עב כמו ירקות יש לו דין בשר, [ט"ז ס"ק ח]: (יד) בשר. לקמן ריש סימן צ"ה יתבאר דאפילו לאכלו עם גבינה מותר, דהוי ג"ע בר נ"ט. ונראה דהכא אשמעינן דמותר לאכול גבינה אחר כך היינו אפילו נתבשל בקדירה שלא הודחה יפה, דהוי קצת ממשות של איסור, דבכהאי גוונא אסור לאכלו עם גבינה, והכא שרי, עכ"ל ש"ך [פ"ק י"ט]. ולא אבין מה שכתב דאפילו לאכלו עם גבינה מותר דהוי ג"ע בר נ"ט, הלא לרמ"א שם [סעיף ב] אסור, ע"ש: (טו) ידיו. אף ביום לכולי עלמא, דיותר נדבק צידים מגבינה עצמה, פוסקים, ש"ך ס"ק ב: (טז) המשמש. וש"ך [פ"ק כ"א] כתב דצריך ליטול בין תבשיל לגבינה. וכתב הפרי חדש [פ"ק כ"א] מסתברא שאם מוליך ומביא המאכל המונח בקערה, אין צריך נטילה, ע"ש:

הגהות והערות

פמ א עיין שפתי דעת כאן שמיישב קושיותו:

רמב"ם ומהפ"ט
 ליו הפ"מ ורחמי
 שהביא דברי
 נחב וינעל. ולא
 שפ"ט סוף ונ"ל
 גם מה שהביא
 כה"ג מהרמב"ם
 אכתב שלועסן או
 שפ"ט סוף ונ"ל
 זולעין דבליע בלא
 זה קצוח כלל :
 מוקימחא : וכל
 חיס לא מהני אף
 כ דשערי ש"ך :
 אבל בשאר פירוט
 י רמב"ם :
 ויש נוהגין לשרות
 עולה במקום קטח
 ע עור ות"ח סס :
 ירבגן ת"מ גשרה
 בה רשב"א :
 וכבר נהגו להשוות
 ועיין בארוך :
 איין להחמיר יותר
 אחרת מיהו זה
 קה המנהג להחמין
 :

זעברה על' גשה
 זולעת או"ה וס"ז
 גבר נהגו כן ועיין

מיכו
 שבו בזה גם לבשר
 כ"כ או דמתעכל
 ו בהגש"ל לא כתב
 דעת הרמב"ם וכן
 אך י"ל כן לדעת
 והרמב"ם מ"מ ים
 זשא"כ אחר בשר
 ודוק היטב :
 ג גם לאחר גבינה
 ולבשר שבין השיים
 ג כ"כ לגבינה אך
 רחא הבשר עורו
 ז לפי שאין הגבינה
 נעילה ידים אמאי
 ז מן הסתם אולי ים
 ווף לבהמה משא"כ
 מן ויש מקילין ואין
 גינה קשה קאי אלא
 ומר לאכול בשר ע"י
 יק בין בשר בהמה
 עוף וגבינה נאכלין
 הב"י בא"ח מביא
 אכלס ביאר :
 בשר שבהה מלאחר
 גם לעטס הרמב"ם
 משום

פירוש הקצר

הלכות בשר בחלב סימן פט

פירוש הארוך יט

(כו) מיהו טוב להחמיר . ואותן המקילין גם בבשר
 בסילק וצירך והמתנת שעה ים להקל בכאן גם לברך
 ע"מ לאכול בשר בל"ג בשם כה"ג גם ל"ג דבלועס לחימוק
 אין להחמיר בדברים אלו :

(כז) ויש מלייבין נעילה .
 הוא דעת רשב"ס בהוס'
 סס . ובסימני ת"ח סכ פסק
 דבין חבשיל של בשר לחבשיל
 של גבינה ים להחיר ע"י
 קטוח והדחה ובין חבשיל של
 גבינה לחבשיל של בשר ים
 להחיר נעילת ידים לבד .
 ונראה דסמך בזה על דעת
 הר"ה ובה"ג דס"ל כן בין
 בשר וגבינה עלמון והיא
 מדברי מהר"א בהגש"ד ע"ש
 סי' ע"ו גד"ה כתב בסמ"ק
 וכאן ברמ"א לא קאמר
 להחמיר אלא בגבינה טלמה
 אחר חבשיל של בשר וכ"כ
 בסיומיס סכ אבל הרש"ל
 בהגש"ד כתב דעכשיו נהגו
 להחמיר גם כהן חבשיל לחבשיל
 והביאו בנ"י סס וכן המנהג:
 (כח) וסומן של בשר . אף
 בשומן עוף ת"ח ש"ך

ורוע"ט של בשר כתב הר"י יונה
 חבשיל של בשר ואס הוא עב דיו
 נהגו להחמיר בחבשיל ג"כ . והגם
 שבו השניים מ"מ מחמת לא
 בשו"ח כתב להחמיר בשומן
 וכן מבוחר בשו"ת הרשב"א סי' ע"ז :

(כט) רק שחבשיל בקדירה של בשר . אף
 יפה אס ים' נגד ממשות
 ים להחמיר וכן אף אס הוא דבר
 אכל מחמילה בשר ורוע"ט
 בקדירה של חלב אס חרין
 אף אין להחמיר ואס
 חלב כו' מיהו ים ליטול כו' .
 משמע דא"ל בכאן
 רק נעילת הידים כמו שס"ל
 ובת"ח סס פסק דלר"ך בזה
 הנו"ח סס מיהו בחוס' והר"ח
 דאיו נקרא חבשיל אלא באין
 טעם לבד ובהר"ו כתב מרק
 לשון הרמ"א כאן ז"ע ונ"ל
 ממשו בעין כלל . מיהו זה
 להחמיר בזה כלל בכל ענין
 (לא) מיהו ים ליטול ידיו .
 מדבק מנגינה עננה ת"ח
 (לב) אס נגע בהם כידיו ואס
 מוקל והפ"מ מחמיר ליטול
 שמש

אחרים אפילו בשר עוף כמו
 (וכן הוא בזוהר) ויש מקילין
 קטוח והדחה ונעילת ידים
 אכל חבשיל של בשר מותר
 אלא רשות (כו) (ויש מלייבין
 ונהגו ש"ך) אבל אס בא לאכול
 אחר חבשיל של בשר או בשר
 תבשיל של גבינה חובה ליטול
 הגם (כח) וסומן של בשר
 סי' ע"ו ומדכי וכהנה ש"ך
 להחמיר שלא לאכול גבינה
 אחר בשר עלמון ואין לטמא
 וב"י (ד) מיהו אס אין בשר
 שחבשיל בקדירה של בשר
 (סס) ואין בו מנהג להחמיר
 בשר אחר חבשיל שיש בו
 ים ליטול ידיו בייחוס אפילו
 רק חבשיל של בשר אחר חבשיל
 נגע

משום בשר שבין השיים דוקא
 משא"כ גבינה ומסיק ר"ח
 או שהעמידו בקיבה מחמת
 טעמו בפה אבל בגבינה ישנה
 וחסירות עכ"ל . וכל דבריו
 תמי' בעיני דמ"ס דגבינה
 שבין השיים לא מיקרי גבינה
 הם דברי או"ה בעלמנו סס
 ע"ש בכלל מ' דיו' וזה כוונתו
 ג"כ במה שהביא הט"ו שכתב
 מלאחר שעיקרו נקרא בשר
 היינו כיון שמה שבין בשר
 נקרא בשר מהא דהבשר
 עורו בין שייהם לכך גם
 טעמו בפיו נקרא בשר אבל
 גבינה כיון שגם מה שבין
 בפיו לא נקרא גבינה מכ"ס
 טעמו . א"כ לדברי הט"ו אין
 מוקס להחמיר גם מחמת
 מה שנישך טעמו בפיו ג"כ .
 מיהו הרשב"א בת"ס הארוך
 כתב מבוחר דגם גבינה שבין
 השיים נקרא גבינה והכתוב
 לא על בשר לבד גינה אלא
 על כל דבר ובקרא לא הביא

אלא טעם הרמב"ם מחמת בשר
 דלא חששו לזה בגבינה מחמת
 בין השיים וברור דמזה נמשך
 ובחמת כן שפיר יולין לומר כן
 דאמר בשר שבין השיים מהו
 אלא חמה מה נחשב היא וע"ז
 בין שייהם דלאו דוקא בבשר כן
 להימיר בגבינה שהעמיד בקיבה
 גבינה שביני חמיי הש"ס הי' מזה
 בו . אבל מה אעשה שכבר נהגו
 יחא אלא דברים המותרים ואחרים
 להחמיר . כתב בשר לקמן רס"י
 דגם לאכלו עם גבינה מותר כו' .
 הכא היינו אפילו נחבשיל בקדירה
 קלא ממשו של חיסור דבכה"ג
 כמבואר לשם וברי הכא עכ"ל .
 מחיר גם באין בחבשיל ס' נגד
 דחל"כ לא נמצא שם שיחא חסור
 שכ"כ התחבר שם אס ים בנגוש
 מלאחר בששים דגים חסור
 דבטוחו שומן להתבשיל בורחי
 לפי דברי הרמ"א חסור ממש
 לאכלו לכך נחשב כבשר ממש
 שלא יבא לאכלס ביחד משא"כ
 לאכול זה והדרבה דרך בני
 משום נקיות אך זה לא ערס
 כוונתו לאכילת עטס הבשר
 דהוי קלא ממשו של חיסור דורחי
 ערס להדיחו יפה להסיר הכל
 שומן בחבשיל מיהו בחמת דברי
 מוקס דהר"ו והכלבו לא אמרו
 לאכול אחריו חלב וכן בהגש"ד
 מאן דאומר כ"ע בר כ"ע בבישול
 יוד

אין להחמיר בדברים אלו :
 ויש מלייבין נעילה .
 הוא דעת רשב"ס בהוס'
 סס . ובסימני ת"ח סכ פסק
 דבין חבשיל של בשר לחבשיל
 של גבינה ים להחיר ע"י
 קטוח והדחה ובין חבשיל של
 גבינה לחבשיל של בשר ים
 להחיר נעילת ידים לבד .
 ונראה דסמך בזה על דעת
 הר"ה ובה"ג דס"ל כן בין
 בשר וגבינה עלמון והיא
 מדברי מהר"א בהגש"ד ע"ש
 סי' ע"ו גד"ה כתב בסמ"ק
 וכאן ברמ"א לא קאמר
 להחמיר אלא בגבינה טלמה
 אחר חבשיל של בשר וכ"כ
 בסיומיס סכ אבל הרש"ל
 בהגש"ד כתב דעכשיו נהגו
 להחמיר גם כהן חבשיל לחבשיל
 והביאו בנ"י סס וכן המנהג:
 (כח) וסומן של בשר . אף
 בשומן עוף ת"ח ש"ך

דיחרי

פליגי עלייהו, וכתב נמי שהעולם אין נוהגין חילוק בין בשר עוף לבשר בהמה ע"כ.

ויש שמקילין לאכול גבינה אחר תבשיל של בשר, משום דמסקינין לקמן (ק"ה ע"ב) אמצעיים רשות, אמר ר"נ לא שנו אלא בין תבשיל לתבשיל, אבל בין תבשיל לגבינה חובה; ופי' רשב"ם (שם תר"ה לא שנו) בין תבשיל לתבשיל, שניהם של בשר, או שניהם של גבינה, אבל בין תבשיל של בשר לגבינה שלפניו חובה, אבל בין תבשיל של בשר שלאחריו לא קאמר, דאפילו בנטילה אסור, עד סעודה אחרת, ור"ת ז"ל היה אומר, בין תבשיל לגבינה משמע תבשיל תחילה, כדאמר לעיל (ק"ה ע"א) כמה ישחה בין בשר לגבינה, ולא כלום; ופריך והאמר ר"ח אכל בשר אסור לאכול גבינה, אלא כמה ישחה בין גבינה לבשר, ועוד, בין תבשיל לתבשיל ששניהם של בשר, או של גבינה, למה לו ליטול ידיו כלל, ולכן פירש דבין תבשיל לתבשיל היינו בין תבשיל של בשר לתבשיל של גבינה, דכיון שאין הבשר בעין, וליכא אלא טעם, לא החמירו שיהא חובה ליטול ביניהם, אבל בין תבשיל של בשר לגבינה, שהגבינה בעין, חובה, ויתכן פי' זה אפי' לדברי האוסרים גבינה אחר בשר בנטילה וקינוח, ע"כ בתו' ואשיר"י, (סימן ז), ובסמ"ק (סימן רי"ד הג"ה אות ט') נמי כ' ודווקא כשאוכל בשר (בשומן) בעין, אבל תבשיל של בשר, כגון ביצים מטוגנים בשומן או של קו"ק בלע"ז, מותר לאכול גבינה ע"י קינוח והדחה לכל הפירושים ע"כ, וכי עליו מהרא"י בשערים שלו (הג"ש סימן ע') מותר לאכול אחריו גבינה לכל הפירושים ע"י קנוח, והכי נהוג, לפי שרוב הגאונים שרו כה"ג, וכלל היתור מסעודה לסעודה, רק בסילוק ובירך בנתיים, אע"פ שהן סמוכות זו לזו, יש לסמוך על דברי רבותינו המתירין, ומ"מ האי לכל הפירושים דקאמר, ר"ל ההיא דרב חסדא, אבל הנהו דמפרשי ההיא דר"נ (ק"ה ע"ב), כה"ג אסור, כדכתב האשיר"י (שם) בהדיא, מ"מ דברי הסמ"ק עיקר, דלכאורה פירוש דחוק הוא מ"ש רשב"ם, בין תבשיל ותבשיל שניהן של בשר, או של גבינה, אבל מ"מ נהגו להצריך קנוח והדחה אפילו בין תבשיל של בשר לגבינה, וכן איפכא, ואין זה כסתורן אהדדי ע"כ, המאמר הוא סתום, וצריך אני לפרש, כי מ"ש בסמ"ק להקל, היינו משום דס"ל פי' רשב"ם דחוק הוא, כמ"ש לבסוף, ומ"ש לכל היתור, ר"ל אפי' באת להחמיר נמי כפי' רשב"ם, שפירש שאסור לאכול גבינה אפילו אחר תבשיל של בשר באותו סעודה, מ"מ די בזה שהוא סילק ובירך בנתיים, שנקרא סעודה אחרת לפי' ר"י, כדלקמן, אף שאינו ראוי לנהוג כמותו בזה, אלא צריך להמתין שש שעות, משום שהבשר נותן טעם זמן ארוך, עד ו' שעות, ולפי מנהג העולם להמתין לכל הפחות שעה, מ"מ כתבשיל של בשר לכ"ע בסילק ובירך דיו, ומ"ש אח"כ ומ"מ נהגו להצריך קינוח והדחה כו', עד ואין זה כסתורין אהדדי, הכי פירושו, מאחר שאנו תופסי' כפי' ר"ת, שפירש בין תבשיל של בשר לגבינה שלאחריו קאמר, וא"כ משמע דוקא כה"ג הוא דבעי נטילה, אבל גבינה ואח"כ תבשיל של בשר, או איפכא, דהיינו תבשיל של גבינה ואח"כ בשר, אינה חובה ליטול ידיו, וה"ה דלא בעי קינוח והדחה, דהא חד דינא אית להו, כדאיתא בברייתא דאגרא (ק"ד ע"ב) נאכלין באפיקורן, בלא קינוח פה ונטילה, ואין חילוק ביניהם, אלא ביממא, דלא בעי נטילה, משום דקא חזיא ליה, וכן מ"ש שנהגו להצריך קינוח והדחה, ה"ה נמי נטילה, והא דקאמר להצריך קנוח והדחה, ולא קאמר נטילה,

משום דלפעמים אין צריך נטילה מן הדין, ואף העולם נהגו כן להקל, כגון בגבינה ואח"כ תבשיל של בשר, וכמ"ש מהרא"י לקמן, אלא שאנו מחמירין בדבר, וכמ"ש לקמן בסי' ו', וא"כ אין מחמירין להצריך קינוח והדחה אפילו בתבשיל אחר גבינה, ולעשות חובה, כמו בבשר אחר גבינה, אלא משום דמחמירין כפי' רשב"ם, שפירש בין תבשיל לגבינה, לגבינה שלפניו, וא"כ סתרי אהדדי, שהרי מקילין לאכול גבינה אחר תבשיל של בשר, כפירוש ר"ת, על כן אומר, שאין זה כסתרי אהדדי, כי נוכל לפרש כפירוש ר"ת, דבין תבשיל לגבינה, לגבינה שלאחריו קאמר, וה"ה איפכא, ולא קאמר בין תבשיל לגבינה אלא לרבוחא, דאפי' אחר תבשיל של בשר מותר לאכול גבינה, וה"ה איפכא, ולא מקילין בנטילה להיות רשות אלא בשניהן תבשילין, שאין שום דבר בעין, ומ"מ שמענין מהאי מילתא, דבשתי תבשילין, בין תבשיל של בשר קודם, ובין תבשיל אחר קודם, אין צריך לא נטילה ולא קנוח והדחה, עד כאן פירושו.

ואחרי דעתי גם אני, מ"ש הכי נהגו כדברי הסמ"ק, יפה כתב, אף שלא ראיתי להקל בזה, כי אם בשומן של אווזא, מ"מ לא נתפשט ג"כ המנהג לאיסור כ"כ, על כן אין לאסור מי שנוהג היתר, לאכול גבינה אחר תבשיל של בשר, בקינוח והדחה ונטילה, אבל מי שנוהג איסור כמנהג העולם, ורוצה להחמיר ולסלק ולברך בנתיים, לאכול מיד, לא נהירא, דחומרא דאתא לידי קולא הוא, שיעשה בין בשר וגבינה ממש, ויאמר שזהו נקרא סעודה אחרת, ואף בלי זה נראה שאינו נכון, שלא יהא דברינו כחוכא ואטלוולא, מאחר שנהגו העם שלא לאכול אפי' בסילוק ובירך עד אחר שעה לכל הפחות, וזה סילק ובירך ואוכל מיד, ומה שנהגו העם להקל בשומן אווזא, לא נראה בעיני להקל, מאחר דקיימא לן דבשר עוף בחלב דאורייתא, אלא שצ"ל, משום דלרוב דקותו וזכותו אין נדבק כלל, ומ"מ לא נראה להקל, כמ"ש לעיל גבי עוף וגבינה, שלא נהגו בהא באפיקורין, אפי' אם אין בשר עוף נדבק בשניים, כדי שלא יבאו להקל, ועוד הלא כתב במרדכי (סימן תרפ"ו) להדיא שלא להקל בו, וראיתי מורי שאסר לאכול גבינה אחר ביצים מטוגנים בשומן של אווזא (ואף שיש לדחות דוקא גבי ביצים) משום גזירה אטו (שומן וחלב) [בשר בחלב], ולא כדברי הג"ה ור"ת ע"כ, וא"כ אפי' מהר"ם דס"ל בשר עוף בחלב דרבנן, ומקיל בו, כאשר נכתב לקמן, מ"מ החמיר בכאן, שלא לאכול גבינה אחר ביצים מטוגנים בשומן של אווזא, ואף שיש לדחות דוקא גבי ביצים מטוגנים בשומן, שהשומן הוא הרבה, ונימוח, והוא בעין, וחשיב כממש, וכן משמע הלשון מדכתב דלא כר"ת וה"ג, והיינו שהם מתירים לאכול גבינה אפי' אחר מאכל בשר ממש, מ"מ נראה שלא לחלק בין תבשיל של בשר לביצים מטוגנים בשומן, דג"כ לפעמים גבי תבשיל שהשומן צף על התבשיל, והוא בעין, גם לדברי ר' יונה שאין חילוק בין בעין לשאינו בעין, שכתב בפי' א"ד (בכוח מ' ע"ב, בדפי הרי"ף) דאמר מרן של בשר ודאי מותר לאכול גבינה אחריה בקנוח והדחה, שלא הצריכו שהייה אלא כשאוכל בשר, מפני הבשר שבין השניים, ומ"מ לא נראין לי דבריו בזה, שאם אסרו גבינה אחר בשר משום הבשר שבין השניים, א"כ מאי קבעי ליה לקמן (ק"ה ע"א) בשר שבין השניים מהו כו', הלא עיקר הטעם שאסרו גבינה אחר בשר משום בשר שבין השניים הוא, אלא ליתא להאי טעמא, וטעמא אחרינא איכא, שהבשר נותן טעם וממשיך טובא,

ו. דין אפילו אדם הנוהר בכל הפרישות אינו רשאי להחמיר על עצמו, למנוע אכילת בשר אחר גבינה, אם לא שבא מכשול לידו, [או] שהשיניים נקובים וקרוב לודאי שלא יוכל לנקרם, ומ"מ יוכל לצוות לבני ביתו, שלא יביאו לפניו ב' תבשילין אחר של גבינה ואחד של בשר בסעודה אחת, ובארנו דאחר שנסתם התלמוד אין להחמיר נגד התלמוד, זולת סיבה ותקלה שבא לידו, ובצירוף שמצינו נמי שהראשונים חכמי התלמוד נמי החמירו [על] עצמם בדבר ההוא:

פיסקא (מרדכי סימן תרפ"ו) תשובות מהר"ם; ששאל אדוני, ששמע שאני נוהג שלא לאכול בשר בהמה וחיה אחר גבינה, ומקיל בבשר עוף, בימי חורפי הייתי מתלוצץ בבני אדם העושים כן, ואדרבה שרי לי מרי, היה נראה בעיני כמו מינות, עד שפעם אחת מסעודה לסעודה מצאתי גבינה בין השניים, גזרתי על עצמי להחמיר בבשר אחר גבינה, כמו גבינה אחר בשר, ואין בדבר זה כמו חולק על התלמוד, ולא כמוסיף שהוא גורע, דהא חזינן פרק כ"ה (ק"ה ע"א) דאמרי אנא להא מילתא חלא בר חמרא לגבי אבא, דאילו אבא [כין] אכיל בישרי כו', וכל חד מצי לאחמורי אנפשיה, לעשות משמרת, ובשר עוף אני מקיל, כי עוף וגבינה נאכלין באפיקורן (ק"ד ע"ב), ושלום, מאיר ב"ב ז"ל, ונראה בעיני, מאחר שכתב (מהר"ש) [מהר"ם] שהיה נראה בעיניו כעין מינות כו', א"כ משמע להדיא מי שלא בא לידו תקלה לא יכול להחמיר, והוי כמו מינות, ואין להקשות מאחר שעיקר תלוי בתקלה שבא לידו, א"כ מה צריך לתלות בהני אמוראי, דכל אחד הוסיף על עצמו, כבר תירץ מהרא"י בת"ה סי' ק"א, דמשום תקלה שאירע בפעם אחת לא ראוי להחמיר, לולי שמצינו שהם נמי החמירו, ובוודאי כל הני אמוראים שהחמירו לאו משום סיבה שבא לידם החמירו, דא"כ מאי אמרי אנא חלא בר חמרא כו', אלא מעצמם החמירו, ואין להקשות איך יכולים להחמיר בלא סיבה ותקלה, משום דהאמוראים יכולין שפיר להוסיף ולגזור כפי השעה, והנראה להם, ואינם נראים כחולקים מיד, אבל אחר שנסתם התלמוד, פשיטא שאין להחמיר נגד התלמוד, זולת סיבה ותקלה שבא לידו, בצירוף שמצינו שהראשונים נמי החמירו על עצמם, וכ"ש שנראה כמינות מי שלא רוצה לאכול בשר אפי' אחר תבשיל של גבינה.

וי"ש מחמירין על עצמם שלא לאכול בשר אחר גבינה בסעודה אחת (כ"י אור"ח סימן קע"ג), לפי שכתב בספר הזוהר פרשת משפטים (קכ"ה ע"א) וז"ל, כל מאן דאכיל האי מיכלא דאתחבר כחדא, או בשעתא חדא, או בסעודה חדא, מ' יומין איתחזיא גדיא מקלסא בקלפוי לגבי אינון דלעילא, וסייעתא מסאבא מתקבון בהדיה, וגרים לאתערא דינין בעלמא, דינין דלא קדישין, ואי אוליד בר באינון יומין אוזפיין ליה נשמתא מסטרא אחרא דלא איהי קדישא עכ"ל, וכבר כתב המרדכי שמהר"ם היה נוהג שלא לאכול בשר בהמה וחיה אחר גבינה, לפי שפעם אחת מסעודה לסעודה מצא גבינה בין שיניו גזר להחמיר על עצמו, ואין זה כחולק על התלמוד, ולא כמוסיף שהוא גורע, דהא חזינן פרק כ"ה (ק"ה ע"א) אנא להא מילתא כחלא בר חמרא כו', וכל חד מצי לאחמורי אנפשיה, לעשות משמרת, ובעוף אני מקיל, כיון דגבינה ועוף נאכלין באפיקורן ע"כ, והא ודאי שהוא ז"ל לא ראה ספר הזוהר, ואפ"ה היה

וכמ"ש לקמן, ומ"מ נ"ל כדיניה, שמוותר לאכול גבינה אחר מרק של בשר כמו אחר תבשיל, ולא כמ"ש בסמ"ק (עין כ"י אור"ח סימן קע"ג) דצ"ע ברוטב של בשר, כשיש בו בשר, מושך המים בפה ע"כ, אלא דוקא בשר שבעין קאמר, שמושך טעמו, וכ"כ ר' ירוחם (נ"טו אות כ"ה) ראיתי לרבנתי נוהגים כן, דווקא מרק בשר שהוא צלול, אבל עב, כגון עם ירקות וכיוצא בו, אסור לאכול אחריו גבינה עד סעודה אחרת, שמא יש במרק בשר, ואינו נראה, וכן ראוי להורות, וכן מוכח מתוך התו' עכ"ל, פ"י שהכל תלוי במה שבעין, כדפירשי, אבל במרק, ושאר תבשיל שיש בו שומן, או אפי' נתבשל הבשר, ולקחו הבשר ממנו, וידוע שאין בו עוד בשר, שרי לאכול אחריו גבינה בקינוח והדחה, אלא שלא נהגו כן, כדפירשי, ואפ"י תבשיל של גבינה כמדומה שנהגו לאיסור.

גם מה ששמע מדברי מהרא"י (הגש"ד סימן ע'), דבב' תבשילין, ואחד הוא של גבינה, והשני הוא של בשר, שאין צריך כלל לא נטילה ולא קנוח והדחה, מ"מ כתב בשערים שלו (שם) שהמנהג הוא אף בכה"ג ליטול ידיו, אבל מ"מ להצריך נטילה בין ב' תבשילין לא כתב, וז"ל, כתב א"י (ח"א סימן ת"מ) בשם רשב"ם שאם אכל תבשיל של גבינה, ורצה לאכול תבשיל של בשר, צריך נטילה אפי' ביום, ופ"י הטעם בהג"א (סימן ה') שהתבשיל נדבק יותר מהגבינה עצמה, וכן המנהג ליטול ידיו אפי' ביום לאחר כל מאכל של חלב, ואם יש להקל שלא להצריך נטילה זו, דווקא בגבינה שהיא בישה וקשה, ולא בשום מאכל חלב, ולאו דווקא תבשיל, אלא ה"ה כל מאכל חלב ע"כ, ועתה פקח עיניך וראה, שכבר כתב מ"מ נהגו העם להצריך קנוח והדחה אפי' בין תבשיל בשר לגבינה, ובכאן כתב המנהג הוא ליטול ידיו, ולא כתב להצריך נטילה, ואני אומר, שהמנהג יפה ליטול ידו אפי' בכה"ג, ולאו משום חובה, אלא שהמנהג יפה וכשר הוא, (לכן) [וכן] יראה מלשון הרא"ש גופו, שכי' א"צ ליטול [אלא] רשות, [לפנינו] ברא"ש סימן ז' הלשון, לא החמירו שיהא חובה ומדכפל מלה, ולא כתב אין צריך גרידא, אלא הכי קאמר, א"צ מן הדין, אלא רשות, כלומר מנהג טוב ונכון הוא, וכן משמע מלשון ר"ת (תה"ה לא שנו) שכתב ולא החמירו כ"כ שיהא חובה, ואינה אלא רשות, ובתו' ברה"ש אלא בין תבשיל לתבשיל איתא, שר"ת מדרק, שמים אמצעים אף שהן רשות מ"מ יש בהן מעט מצוה ע"ש, ולכן נ"ל לנהוג לכתחילה כרשב"ם, וגם בנדון זה נ"ל דבכל מקום שהוזכר בתלמוד רשות, היינו אם ירצה להחמיר רשות ונכון הוא, ולא חשבינן ליה כיוהרא, כדאמרינן (ק"ו ע"א) הנוטל ידיו לפירות כו' או הפטור ועושה שנקרא הדיוט ירושלמי שכתב פ"א ה"ב) אפי' לעניין מצוה, כדאיתא בסמ"ג דף י"ב ע"ד, דבוודאי כאן ראוי ונכון להחמיר, דאף [נ"ת] מודה ביה, אלא שאינו חושבו לחובה ממש, ומ"מ נראה דווקא לעניין נטילה נהגו מנהג פרישות, ליטול ידיו ביניהן, לפי שהתבשיל הוא נדבק בידים, ואח"כ כשאכל תבשיל השני מתערבין המאכלים יחד, משא"כ לעניין קינוח והדחה, דלא מחמירין כ"כ לעניין בליעה, ומשום נתינת טעם, או משום בין השיניים, לאחר שאינו בעין, ומה שנהגו להקל בנטילה בגבינה יותר מלעניין קנוח והדחה, היינו ביום, ואוקמוה אדין התלמוד, ומשום דקחזיא ליה, ואף שכתבתי שאין חילוק בין נטילה לקנוח והדחה, היינו בעיקרא דדינא, דכל היכא שצריך נטילה צריך נמי קנוח והדחה, אבל לעניין רשות בעלמא, אין כאן מקום להוראה ופרישות זו, להצריך קנוח והדחה בב' תבשילין:

הלכות בשר בהרלב סימן פט

סימן ט"ז ומלרבי ונבנה ט"ז (פד) * ונבנו עכושי להחמיר שלא לטבול ונבנה חמיר מעטל נטר כמו חמיר ככל טעמו ולכן לטעם ולפניו גור (מוריד וי"צ) (פט) * מוכי אם אין שני כמצטל רק שמשגל צדקרה

ביאורים

ברי המשלח

דין ד' דואוכל בשר אחר תבשיל של גבינה בני קנינת החרתה הפת ולריגא אין כ"כ נפקים מה לפמשי בס"ק פ"א שוראי להמיר לצורך קינת החרתה הפת אף בין תבשיל גבינה לתבשיל בשר י"ש וכל שכן בנא דידן: [והנה וכו' שלא אכילה גבינה אחר תבשיל בשר וכו' אבל לאוכל תבשיל גבינה אחר תבשיל בשר חמת אף לפי מנהג זה שהבא הרמ"א ואע"ג דבין בשר עצמו לתבשיל גבינה צריך להתחיל ונכחשי"כ ב"ה ויש וכו' וא"כ לפי מאי דהתנין להחשיב תבשיל של בשר כבשר עצמו לכאורה יצטרך להמתין גם בין תבשיל בשר לתבשיל גבינה יש לומר דבין תבשיל לתבשיל לא מתחיל בכו כיון דבבא"ה יש סותרים דבין תבשיל לתבשיל א"כ א"צ לומר וכגיל דברי המחבר: [והנה עכשיו דחמיר שלא אכילה גבינה אחר תבשיל בשר וכו' ועי' במה שכתבנו לעיל בסעף ב' ב"ה וכן נהגין וכו' לצד דגבינה: קשה אפילו תבשילה צריך להמתין אחריו לאכילה בשר י"ש ויש לחקור לפי משי"כ הרמ"א כאן שהנהגו לתבשיל גבינה קשה בשר לתבשיל בשר חמת מהו להמתין גם בין תבשיל גבינה לתבשיל בשר וכו' ויש וכו' וא"כ לפי משי"כ בס"ק פ"ב שיש להתחיל להתחיל גם בין תבשיל בשר לתבשיל גבינה מהו להמתין גם בין תבשיל גבינה קשה גבינה קשה לתבשיל בשר: גבינה מהו להמתין גם בין תבשיל גבינה קשה לתבשיל בשר: מורה וכו' מותר לאכול אחריו גבינה וכו' ובספר אליהו

ביאורים

ברי המשלח

שיבשילו בו בשר ונמצא בו טעם הנשר יש (קפג) שכתב שגם זה דינו כבשר עצמו מפני שטעמו מושך כפה [והנה סברתו דלא דמי לתבשיל של בשר שיש לו טעם של התבשיל עצמו והוא עיקר הטעם ואחזק טעם אינו נמשך כפה משי"כ רובע הרי אין למה עצמו טעם רק טעם בשר יש לו ואחזק טעם נמשך שפיר כפילו] ויש (קפג) שחולק על זה וטובו שאף מרק אין טעמו נמשך כפה כיון שהבשר אינו בעין ולכן דינו רק כתבשיל של בשר והי' מיל' במרק צלול אבל במרק עב (קפג) הנון שהוא עם ידקות דינו כבשר עצמו מפני שיש לחוש שמה נמצאים שם החיות קטנות של בשר ואינו נראים וכו' והפ"ג שהחמיר גם במקרה של צלול ברצפה קרייתא תע"ב אמנם במקרה שהוציא לאוכל אחריו גבינה עצמה אין נפקא מינה: מהאי פלוגתא לפי משי"כ הרמ"א בסמוך שנוהגים עכשיו להמתין אף בין תבשיל של בשר לגבינה ועי' עור בס"ק פ"ב דעכשיו הנהגו להמתין אף בין תבשיל בשר לתבשיל גבינה ולפ"י אין כל נפקא מינה בפלוגתא הנ"ל דהא אפילו יאה תבשיל רק כתבשיל של בשר ואוכל אחריו תבשיל של גבינה צריך להמתין בניהול (פד) ונהגו עכשיו דלחמיר שלא אכילה גבינה אחר תבשיל בשר וכו' ויש להחשיל גבינה: (פט) מורה אם אין בשר בתבשיל של בשר בתבשיל רק שהתבשיל של בשר מותר לאכול אחריו גבינה וכו'. והקשו (קפג) המפרשים על דברי הרמ"א בזה דהא בנבואי גוונא מותר אפילו לאכול בבה אחר תבשיל הגבינה וכדקיימא לן בריש סימן צ"ה דדוגם שקפלו טעם מכלל בשרי מותר לאכול עם חלב דנתון טעם בו נתון טעם מותר בבשר חלב ומאי קמ"ל שהמיר לאוכלם בזה אחר זה ויש (קפג) שהורצו דקמ"ל שאפילו אם כשלו ככלל הבשר דבר חרף דכנבואי גוונא לילא היוזיא דני"ט בר נ"ט כ' הדבר החרף מוציא מן הכלל עיקר טעמו ונחשב עדיין כנתון טעם ראשון וכמשי"כ הרמ"א שם בסעף כ'

ביאורים

ברי המשלח

הנהגת החרתה (פג) אבל אם בא לאכול הגבינה עצמה וכו' או רב"ש עיצונו (פג) כשכל טעמו (כשיצא) תבשיל של גבינה חובה חלילה לידיו: הגה (פה) ומוען של כל בשר (פו) דינו כבשר עצמו (כשיצא)

הלכות בשר בהרלב סימן פט

סימן ט"ז ומלרבי ונבנה ט"ז (פד) * ונבנו עכושי להחמיר שלא לטבול ונבנה חמיר מעטל נטר כמו חמיר ככל טעמו ולכן לטעם ולפניו גור (מוריד וי"צ) (פט) * מוכי אם אין שני כמצטל רק שמשגל צדקרה

ביאורים

ברי המשלח

דין ד' דואוכל בשר אחר תבשיל של גבינה בני קנינת החרתה הפת ולריגא אין כ"כ נפקים מה לפמשי בס"ק פ"א שוראי להמיר לצורך קינת החרתה הפת אף בין תבשיל גבינה לתבשיל בשר י"ש וכל שכן בנא דידן: [והנה וכו' שלא אכילה גבינה אחר תבשיל בשר וכו' אבל לאוכל תבשיל גבינה אחר תבשיל בשר חמת אף לפי מנהג זה שהבא הרמ"א ואע"ג דבין בשר עצמו לתבשיל גבינה צריך להתחיל ונכחשי"כ ב"ה ויש וכו' וא"כ לפי מאי דהתנין להחשיב תבשיל של בשר כבשר עצמו לכאורה יצטרך להמתין גם בין תבשיל בשר לתבשיל גבינה יש לומר דבין תבשיל לתבשיל לא מתחיל בכו כיון דבבא"ה יש סותרים דבין תבשיל לתבשיל א"כ א"צ לומר וכגיל דברי המחבר: [והנה עכשיו דחמיר שלא אכילה גבינה אחר תבשיל בשר וכו' ועי' במה שכתבנו לעיל בסעף ב' ב"ה וכן נהגין וכו' לצד דגבינה: קשה אפילו תבשילה צריך להמתין אחריו לאכילה בשר י"ש ויש לחקור לפי משי"כ הרמ"א כאן שהנהגו לתבשיל גבינה קשה בשר לתבשיל בשר חמת מהו להמתין גם בין תבשיל גבינה לתבשיל בשר וכו' ויש וכו' וא"כ לפי משי"כ בס"ק פ"ב שיש להתחיל להתחיל גם בין תבשיל בשר לתבשיל גבינה מהו להמתין גם בין תבשיל גבינה קשה גבינה קשה לתבשיל בשר: גבינה מהו להמתין גם בין תבשיל גבינה קשה לתבשיל בשר: מורה וכו' מותר לאכול אחריו גבינה וכו' ובספר אליהו

ביאורים

ברי המשלח

שיבשילו בו בשר ונמצא בו טעם הנשר יש (קפג) שכתב שגם זה דינו כבשר עצמו מפני שטעמו מושך כפה [והנה סברתו דלא דמי לתבשיל של בשר שיש לו טעם של התבשיל עצמו והוא עיקר הטעם ואחזק טעם אינו נמשך כפה משי"כ רובע הרי אין למה עצמו טעם רק טעם בשר יש לו ואחזק טעם נמשך שפיר כפילו] ויש (קפג) שחולק על זה וטובו שאף מרק אין טעמו נמשך כפה כיון שהבשר אינו בעין ולכן דינו רק כתבשיל של בשר והי' מיל' במרק צלול אבל במרק עב (קפג) הנון שהוא עם ידקות דינו כבשר עצמו מפני שיש לחוש שמה נמצאים שם החיות קטנות של בשר ואינו נראים וכו' והפ"ג שהחמיר גם במקרה של צלול ברצפה קרייתא תע"ב אמנם במקרה שהוציא לאוכל אחריו גבינה עצמה אין נפקא מינה: מהאי פלוגתא לפי משי"כ הרמ"א בסמוך שנוהגים עכשיו להמתין אף בין תבשיל של בשר לגבינה ועי' עור בס"ק פ"ב דעכשיו הנהגו להמתין אף בין תבשיל בשר לתבשיל גבינה ולפ"י אין כל נפקא מינה בפלוגתא הנ"ל דהא אפילו יאה תבשיל רק כתבשיל של בשר ואוכל אחריו תבשיל של גבינה צריך להמתין בניהול (פד) ונהגו עכשיו דלחמיר שלא אכילה גבינה אחר תבשיל בשר וכו' ויש להחשיל גבינה: (פט) מורה אם אין בשר בתבשיל של בשר בתבשיל רק שהתבשיל של בשר מותר לאכול אחריו גבינה וכו'. והקשו (קפג) המפרשים על דברי הרמ"א בזה דהא בנבואי גוונא מותר אפילו לאכול בבה אחר תבשיל הגבינה וכדקיימא לן בריש סימן צ"ה דדוגם שקפלו טעם מכלל בשרי מותר לאכול עם חלב דנתון טעם בו נתון טעם מותר בבשר חלב ומאי קמ"ל שהמיר לאוכלם בזה אחר זה ויש (קפג) שהורצו דקמ"ל שאפילו אם כשלו ככלל הבשר דבר חרף דכנבואי גוונא לילא היוזיא דני"ט בר נ"ט כ' הדבר החרף מוציא מן הכלל עיקר טעמו ונחשב עדיין כנתון טעם ראשון וכמשי"כ הרמ"א שם בסעף כ'

ביאורים

ברי המשלח

הנהגת החרתה (פג) אבל אם בא לאכול הגבינה עצמה וכו' או רב"ש עיצונו (פג) כשכל טעמו (כשיצא) תבשיל של גבינה חובה חלילה לידיו: הגה (פה) ומוען של כל בשר (פו) דינו כבשר עצמו (כשיצא)